

Kitsy nii pkëe San Marcos

Lëe Juan xluuy xtiits Dios

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Sinrii nak nii bislo xkaasy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist.

² Lëe profet Isaías pkëe leñ xkitsy Dios sinrii:
Lëgaanoo lëen kxal gaa tu xaa nii tenech lool parñee kwii
xaa tu nëz tedyoo.

³ Son meñ tsiy xaa tsiñee lëe xaa kñee tu tañ pidzy këb
xaa:

“Kol kxixkwaa nëz nii tedy meñ nii xñabey.

Kol kwii tu nëz tubli.”

⁴ Singo mod biid Juan xchoobnis xaa meñ tañ ni xñee
xaa lo meñ:

—Kol ktikche styoo do lo Dios ni kol chobnis, parñee
ktsily Dios kchë xtol do.

⁵ Tsigo lëe meñ nii ncheno tyub tañ nii lë Judea ni meñ
kyedzy Jerusalén kwey laañee so Juan. Aan tsiñee lox
xobtol meñ kchësy xtol lo Dios lëe Juan xchoobnis meñ
chu kiigwpee Jordán.

⁶ Kits lady camey kwyaaxab Juan, lëe xcinturón xaa
kwyaax con kidy. Nkwaxandx ni tsiñ tañ taw xaa. ⁷ Lo
xiwseedy xaa xñee xaa lo meñ:

—Skere sëed tu xaa nii mastre non lon, por naa ni
parñee sinchuñaa kxakaa tuu kidy lab xaa xkiiñdyaa.

⁸ Naa pchoobnis lëe do con nis. Per lëe xaa kchoobnis lëe
do con Kyalbini Ntson cheñ Dios.

Xkyalkwchobnis Jesús

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Leñ tse go lëe Jesús pchoo Nazaret, tu kyedzy nii nche nöz tañ nii lë Galilea, lëe xaa si chu kiigwpee Jordán aan siko lëe Juan pchoobnis xaa. ¹⁰ Aan siikñee lëe Jesús pchoo lo nis, lëe xaa kon nii lëe kpaabyaly aan lëe Kyalbini Ntson cheñ Dios sëed sëeb byab lady xaa sinak tu palom. ¹¹ Ni lëe xaa biñ tsiy Dios nii sëed sëeb kpaaxñee lo xaa:

—Lii nak xiñaa nii xkëstyoon. Xlen lool.

Lëe Jesús chak preb

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Loxsye ngo lëe Kyalbini Ntson kuni Jesús tañ pidzy. ¹³ Choow kpudz kwyo xaa tañ. Beeñ xaatox xaa preb ni kwyo xaa lady kchëlo ma tox, per lëe xangly Dios kokni xaa.

Lëe Jesús chislo lo xtsiñ Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Loxsye kwloo meñ Juan skiib, lëe Jesús si nöz xtañ meñ Galilea xluuy xtiits Dios nii xteelaa ¹⁵ xñee xaa:

—Lëe wor kutsiñ nii lëe Dios kñabey. Kol ktikche styoo do ni kol kniladzy xtiits xaa.

Lëe Jesús xkwetsy tap ngoosy mël

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Tu tse lëe Jesús sitedy chu nistoo Galilea tsiñee lëe xaa kon chop ngoosy mël nii nche kchon xkyex lo nis. Chop betsy nak xaa. Tu xaa lë Simoñ, lëe stu xaa lë Ndresy.

¹⁷ Aan lëe Jesús chëb:

—Kol tēnal naa parñee jkoostre to mël, sink lëen kluy lo do xa kluuy do xtitsaa lo meñ.

¹⁸ Wor go kazh nche gak xkyex xaa, lëe xaa sinal Jesús.

¹⁹ Sijtyak kwsë Jesús lëe xaa kon Jacob ni Juan. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Lëe xaa ncheno tu leñ barkw xkëtë xaa xkyex xaa. ²⁰ Tsigo lëe Jesús kwtsyetsy xaa, aan

lëe xaa psaan pxosy xaa Zebedeo leñ barkw ksa xmos xaa aan lëe xaa sinal.

Tu mguiy nii no tu kyalbini mal leñ styoo

(Lc. 4:31-37)

²¹ Lëe Jesús ptsiñ kyedzy Capernaum ksa xpëedscuel. Aan tsiñee lëe tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiñ kol, lëe Jesús kwsëeb ktoo aan lëe xaa bislo beëñ kseedy xaa meñ xtiits Dios. ²² Tsigo ndaly meñ psee biñ xiwseedy xaa porñee lëdy wi xaa chuuñ kseedy sinak kchë maestre ley, sink tsi lëe xaa xñee sootee tu xaa nii per nli busy xñabey nak xaa. ²³ Lady kchësy meñ nii ncheno leñ ktoo no tu mguiy nii no tu kyalbini mal leñ styoo aan lëe xaa bislo chuptyyë xaa xñee xaa:

²⁴ —¿Penak sëed sëeboo lady noo Jesús Nazaret? ¿Buty sëed knitylool lëe noo lë? Xyuumbeyaa lii. Lii nak Xiñ Ntson Dios nii sëed lo kislyu.

²⁵ Tsigo lëe Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go chëb xaa: —¿Psuugw chuwoo aan psaan mguiy gue!

²⁶ Tsigo lëe kyalbini mal go beëñ nii lëe mguiy go kutyë aan lëew pchoo chuptyyë taño. ²⁷ Tsiñee lëe meñ kon kchësy ngo, ntseeb ptsyeb meñ, aan xñabtiits lsa meñ lo xcombañer xñee meñ:

—¿Pe cos re? ¿Xa nak xiwseedy xaa re nii axte wi kyalbini mal xsoob xtiits xaa?

²⁸ Aan blyëëdyak masyke lë Jesús xseety kchësy meñ nii ncheno tyub nëz Galilea.

Lëe Jesús chuuñ kyak xñaatsaap Simoñ Pedre

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Tsiñee lëe xaa pchoo ktoo, lëe Jesús kwey lidzy Simoñ ni Ndresy ksa xaa Jacob ni Juan. ³⁰ Aan tsiñee lëe xaa ptsiñ, lëe xñaatsaap Simoñ nix xlyañ xlyëë, aan lëew chëb xaa lo Jesús. ³¹ Tsigo lëe Jesús big kwseñ ña me blische xaa me.

Aan wor go kash lëe xlyëe pchoo, aan lëe me bislo beeñlo me nii taw xaa.

Lëe Jesús chuuñ kyak ndaly meñ xsyakñe

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Tsiñee lëe tse ptsye, lëe ngbidz kwyaasyle, lëe lyu no jketsyale, lëe meñ kuni kchëlo meñ xsyakñe ni meñ nii no kyalbini mal styoo lo Jesús, ³³ aan casy kchësy meñ kyedzy ptyop chu puert. ³⁴ Kchëlo kyalkits beeñ kyak Jesús meñ ni kwlii xaa kchësy kyalbini mal. Per blaady xaa nyeew porñee nano cho nak xaa.

Lëe Jesús xluuy xtiits Dios leñ ktoo nii nche sob Galilea

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Wor silytoo bii nguey lëe Jesús kuxche aan lëe xaa pchoo tublad chu kyedzy tu laañee tusy xaa par kutiitsni xaa Dios. ³⁶ Aan lëe Simoñ ksa xcombañer kukyub Jesús.

³⁷ Tsiñee lëe xaa ptsil xaa chëb xaa lo xaa:

—Kchësy meñ këkyub lii.

³⁸ Per lëe Jesús kwëb chëb:

—Tsoo kchësy kyedzy nii nche kex nu parñee wi siko kluyaa xtiits Dios porque par ngo pchon.

³⁹ Singo kunsë Jesús tyub xtañ meñ Galilea xluuy xaa xtiits Dios kchë leñ ktoo nii kwtedy xaa ni xkwii xaa kchësy kyalbini mal.

Lëe Jesús chuuñ kyak tu xaa nii xyodz lady

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Lëe tu xaa nii xyodz lady big lo Jesús aan lëe xaa go psoxib chëb:

—¿Pe nëedyoo beeñ kyak naa?

⁴¹ Tsigo lëe Jesús pkëstyoo xaa xsyakñe go, aan lëe xaa pxob ña xaa kik xaa xñee xaa:

—Chakladzyaa nii kyaan nyëel lo xkyalkiitsoo. Nina kash byaktsey.

⁴² Aan nli gaa wor go kash lëë xaa nii xyodz lady ko byak.
⁴³ Tsigo lëë Jesús kwëntseeb lo xaa nii byak ko aan lëë xaa psonëz xaa chëb xaa lo xaa:

⁴⁴ —Byey aan ni tu cho lo këëbtyoo dyon xa byakoo. Kwey lo pxosy aan psakon nii xñabey xley Moisés, parñee kaknan meñ nii lëël byak.

⁴⁵ Per siñee lëë xaa go pchoo lëë xaa go bislo bitiits dyon xa byak xaa. Por ngo pchilodre nsyëëb Jesús ni stu kyedzy nii neñlo, sink lëë xaa kunsë laañee kindy meñ. Per nikxe singow ndaly meñ kwey lo xaa.

2

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii nëtoo

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Tsiñee kwloxo bla tse lëë Jesús bikche ptsiñ kyedzy nii lë Capernaum stub. Aan lëë meñ biñ nii lëë xaa nyoogw yu. ² Lëë meñ ptyopbe, per ni chu puert yu xkaadre kwe meñ. Aan lëë xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios ³ tsi lëë tap xaa ptsiñni tu xaa nii nëtoo. ⁴ Per konsye ksa tap xaa go nii chilody ktsiñ xaa axte laañee sopee Jesús porñee singootyee ndaly meñ nche, lëë xaa pxaly kik yu nii no Jesús, aan nëz laa nyaly go ptee xaa xaa xsyaknë go pxobsye xaa xaa lo tu ta.

⁵ Tsiñee lëë Jesús kon nii nli xniladzy ksa xaa go, lëë xaa chëb lo xaa xsyaknë go:

—Xiñ, nodre xtolo. Kchësyo bily.

⁶ Per lëë bla maestre ley nii nche sob siko psya styoo nladzy xaa: ⁷ “¿Penak xñee xaa gue singue? No ko xaa falt lo Dios por ni tu cho chilody ktsily tol, xaktyee Dios.” ⁸ Per sinusy byeñ Jesús kchësy nii no ksya styoo xaa. Tsigo lëë xaa chëb:

—¿Penak xsya tol do? ⁹ Schilo këpaa lo meñ xsyaknë: “Lëë kchësy xtolo bily”, ni schilo këpaa: “Kuxche, blis

xtal aan byey”, per ¿chow dyon mastre ngan? ¹⁰ Per na gaanoo lëen kluy lo do nii wi mguiy nii pxaal Dios schilo ktsily tol lo kislyu.

Tsigo lëe xaa chëb lo xaa xsyakné go:

¹¹ —Lool xñen, kuxche, blis xtal aan byey liidzyoo.

¹² Tsigo lëe xaa xsyakné go kuxche wor go kazh, aan lëe xaa blis xta xaa. Tsigo lëe xaa pchoo kwtedy xaa kchësy lady meñ. Por ngo, kchësy meñ psee aan kchësy meñ biily lay lo Dios xñee:

—Loñee mbañ no karty tyon no kchësy nrii.

Lëe Jesús xkwetsy Leví

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Loxsye ngo lëe xaa kwey chu nistoo stub, aan tsiñee lëe meñ lox ptyopbe lo xaa, lëe xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ xtiits Dios. ¹⁴ Lëe tsi lëe Jesús bikche sey leñ kyedzy stub, lëe xaa kon tu xaa nii pcholë Leví. Alfeo nak pxosy xaa. Lëe xaa sob laañee chitizh meñ par kchilo kto meñ xcheñ aan lëe Jesús chëb lo xaa:

—Tënal naa.

Tsigo lëe Leví kuso aan lëe xaa sinal.

¹⁵ Aan lëetyee lëe Jesús noyaw lidzy Leví. Ndaly xaa nii chuuñ jkizh meñ ni ndaly meñ ngoptol kunal. Lëe xaa kwsob lo mezh ksa xaa Jesús ni ksa xaa xpëedscuel Jesús.

¹⁶ Per tsiñee lëe xaa fariseo ni maestre ley kon nii lëe Jesús kayawni kchësy meñ go, lëe xaa chëb lo xpëedscuel Jesús:

—¿Xa mod nak nii chaw xmaestre to ksa xaa nii chuuñ jkizh ni kchësy meñ ngoptol gue?

¹⁷ Tsiñee lëe Jesús biñ kchësy nii kwnee xaa go, lëe xaa chëb:

—Xkiiñdy meñ buen ni meñ ndaan xaa nii chuñ rmedy, sink meñ xsyakné xkiiñ xaa nii chuñ rmedy. Per syely kyubtyaa meñ buen, sink lëen syely kyub meñ ngoptol.

*Lëe meñ xñabtiits lo Jesús**(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)*

¹⁸ Tu tse tawdy xpëedscuel Juan ni xaa fariseo parñee kuuñ ksak xaa Dios. Tsigo lëe bla meñ kunabtiits lo Jesús chëb:

—¿Penak nii chawdy xaa nii no xlad Juan ni xaa nii no xlad xaa fariseo parñee kuuñ ksak Dios, per lëe xpëedscueeloo pe xseedy xaa masyke lëe xaa ncheno wagw?

¹⁹ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—¿Pe mod lika nayak ksaan meñ nii chi lo tu kyalwt-siilña wagw par tso kyalnë meñ? Deelnee bii so xaa nii ptsiilña gon, ni tu cho chilody tso kyalnë. ²⁰ Per sitsiñ tse nii lëe xaa nii ptsiilña kyas. Tsigosy nagon schilo ksaan meñ wagw par tso kyalnë meñ.

²¹ 'Ni tu cho xkëtëdy tu ladx yoox con tublë ladx kub. Por tsi lëew tsadx, lëe ladx kub kpe aan lëew kchos ladx yoox, aan lëe laa nchos ko kak nroobre. ²² Ni nody nii ktyëe nip kub leñ kyeg kidy nii kwyoxle. Porque schilo kchos nip kub kyeg kidy, aan ntseeb xiñ nip, nikxe gaa kyeg kidy. Por ngo no nii ktyëe nip kub leñ kyeg kub.

*Lëe xpëedscuel Jesús xchoow xobxtily tse nii chakty tsiñ**(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)*

²³ Lëe tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiñ lëe Jesús sitedy tu lo kwaa nii no nonsyke xobxtily, aan lëe xpëedscuel xaa bislo xchoow xobxtily. ²⁴ Tsigo lëe xaa fariseo chëb lo Jesús:

—Buy gaano, ¿penak nii chuñ xpëedscueeloo nii nongualdy kak tse nii xiladzy meñ lo tsiñ?

²⁵ Per lëe Jesús chëb:

—¿Pe karty nayak klab to laañee xñee xa beeñtsyey rey David wornee kwlaañ xaa ksa xcombañer xaa? ²⁶ Iz nii lëe Abiatar nak pxosy nii mastre non, lëe David kwsëeb leñ lidzy Dios aan lëe xaa taw kyaxtily nii nak lay nii xaktyee

pxosy chaw, aan wi kchë meñ nii ksa xaa si byaan xaa kyaxtily go.

²⁷ Chëbak Jesús lo kchësy meñ go:

—Lëë tse nii chak wxiladzy byaan par meñ, per byaandy meñ par tse go. ²⁸ Por ngo, axte lo tse nii xiladzy meñ lo tsiin xñabey mguiy nii pxaal Dios.

3

Beeñ kyak Jesús tu xaa nii mbañdy tu ña

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Lëë Jesús kwsëëb ktoo stub. Aan lëëtyee lëë tu xaa nii mbañdy tu ña no leñ ktoo go. ² Ni lëë meñ nche kuy dyon pe syuun kyak Jesús xaa xsyakné go tse nii xiladzy meñ lo tsiin parnee tso pe cos jkëëkiy meñ xaa. ³ Tsigo lëë Jesús chëb lo xaa nii mbañdy ña:

—Kuso aan kwsö grolytee nu.

⁴ Tsigo lëë xaa kwnabtiits lo meñ chëb xaa:

—¿Pe cos nonguiäl kak tse nii xiladzy meñ lo tsiin? ¿Pe nonguiäl kantsi ñe ote ksaksi ñe saa bñech ñe yak?

Per ni tu cho kwëbty. ⁵ Tsigo lëë Jesús buy lo kchësy meñ nii nche siko aan lika blëë xaa, ni pteenë xaa pornee kon xaa nii singootyee nguiedzy styoo kchësy meñ go. Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xaa xsyakné go:

—Biskaa ñal.

Aan lëëw biskaa xaa. Lëë gaaw byak. ⁶ Per siñee lëë xaa fariseo pchoo siko lëë xaa bitiits ksa xaa meñ nii nak ksa rey Herodes dyon xa kuty xaa Jesús.

Lëë meñ xtyopbe chu nistoo Galilea

⁷ Lëë Jesús si chu nistoo ksa xpëëdscuel aan ndaly meñ Galilea kunal xaa. ⁸ Tsiñee lëë meñ nii no nëz Judea ni meñ nii no kyedzy Jerusalén ni meñ nii no nëz Idumea ni meñ nii ncheno stublad chu kiigwpee Jordán ni meñ nii no tyub kyedzy Tiro ni meñ nii no tyub kyedzy Sidón

koknan kchësy nii chuuñtsyey Jesús, ndaly kchë meñ go kukuy. ⁹ Por ngo lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa nii nyub xaa tu barkw parñee ndaagwty meñ xaa. ¹⁰ Porñee beëñ kyak xaa ndaly meñ xsyakñë, aan kchësy meñ chas xkyë lady xaa par señ meñ xab xaa. ¹¹ Aan tsiñee lëë kyalbini mal chan Jesús, xsoxibo chuptyëw xñeew:

—¡Lii nak Xiñ Dios!

¹² Per lëë Jesús kwnabey nii nyeedyo cho nak xaa lo meñ.

*Lëë Jesús xkwe ksa tsiipchop xpëëdscuel
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)*

¹³ Loxsye ngo lëë Jesús si tu kiy. Siko lëë xaa kwtsyetsy meñ nii kwlaañtyee styoo xaa aan lëë meñ go big lo xaa. ¹⁴ Aan lady kchësy meñ go kwle xaa tsiipchop xaa go tsikluuy xtiits Dios. ¹⁵ Ni lëë xaa ptee kyalxñabey lo xaa par kwii xaa kyalbini mal. ¹⁶ Lëë ksa lë xaa nii kwle xaa nrii: Simoñ, xaa nii kwloolë xaa Pedre, ¹⁷ Jacob ni betsy wiñ xaa Juan. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Boanerges kwloolë Jesús xaa. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe Xiñ Nkwsiy.) ¹⁸ Ni kwle xaa Ndresy ni Felip ni Bartolomé ni Mateo ni Max ni Jacob xiñ Alfeo, ni Tadeo ni Simoñ, xaa nii kwyo lady tub tiyy meñ nii pcholë Cananista, ¹⁹ ni Judas Iscariote, xaa nii byub mod pkaa Jesús lo xaa xñabey.

*Lëë meñ xñee nii xaatox nakni Jesús
(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Loxsye ngo lëë Jesús byo leñ yu nii xkwës xaa ksa xpëëdscuel xaa aan lëë meñ ptyopbe stub. Por ngo nii byobty nyaw xaa ksa xpëëdscuel xaa. ²¹ Tsiñee lëë meñ lidzy Jesús biñ nii lëë Jesús so siko, lëë me kwey par kyoy me xaa, porñee ndaly meñ xñee nii lëë Jesús chak wety.

²² Wi maestre ley nii nak xaa Jerusalén ptsiñ xñee:

—Beelzebú, xaa nii xñabey lo kyalbini mal, nakni xaa ni xtee tiitspey lo xaa par kwii xaa kyalbini mal.

²³ Tsigo lëë Jesús kwtsyetsy kchësy meñ go aan lëë xaa pso tu cuent par kuuñ kseedy xaa chëb xaa:

—¿Xa kchilo xaatox kwii saa xaatox? ²⁴ Tu kyedzy nii nak chop tiy chilody ktiyo. ²⁵ Ni tu meñ wlidzy nii nak chop tiy chilody ktiy me. ²⁶ Singo gak nak xaatox deel kak xaa chop tiy ni ktily lsa xaa. Chilody ktiy xaa, sink sikootyee lëë xcuent xaa kyal.

²⁷ 'Ni tu cho chilody sëëb leñ lidzy tu meñ nii ntseeb par koy xaa xcheñ xaa, sink klo no nii kxituu kazh xaa xaa. Xakxe singo schilo koy xaa nii klyaañtyee styoo xaa.

²⁸ 'Lëen xñeli kazh lo do nii stsily Dios kchë xtol meñ ni kchë cos yox nii kñee meñ lo Dios. ²⁹ Per lëë meñ nii kñeenë Kyalbini Ntson cheñ Dios kpildy xtol meñ go. Tugak tso xtol meñ go.

³⁰ Kchësy nrii kwnee Jesús porñee kwnee meñ nii kyalbini mal nakni xaa.

Xñaa Jesús ni betsy xaa

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Tsiñee lëë xñaa Jesús ni betsy xaa ptsiñ, lëë xaa kwche ley aan lëë xaa pxaal mandad sitsyetsy Jesús. ³² Tsigo lëë meñ nii nche sob kyako kwi Jesús chëb:

—Lëë xñaal ni betsyoo nche ley xyub lii.

³³ Per lëë xaa kwëb chëb xaa:

—¿Cho nak kaa tnan ni betsyaa?

³⁴ Loxsye ngo lëë xaa buy lo kchësy meñ nii nche sob kyako kwi xaa aan lëë xaa chëb:

—Meñ re nak tnan ni betsyaa. ³⁵ Porque kchësy meñ nii chuuñtsyey nii chakladzy Dios, meñ go nak betsyaa, psyañaa ni tnan.

4

Xcuent ngon

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Lëë Jesús bislo bluuy xtiits Dios chu nistoo stub. Aan como lëë meñ ptyopbe, lëë Jesús kwyo tu leñ barkw nii so siko aan lëë xaa kwsob leeño. Lëë meñ kwche chu nis. ² Tsigo lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ nonsyke con cuent. Aan lo xiwseedy xaa xñee xaa:

³ —Kol kon tu xcuent ngon nii pchoo kwey kon. ⁴ Aan tsiñee lëë xaa bislo lo wlaal xob, grol xoob xaa byab kexka chu nëz aan kuktop kaa mguino. ⁵ Lëë stub lugar lëë xob byab lady kyo laañee nchedy ndaly yu. Blyëedy pchukë xob ko lyu porñee nxijty kwyow. ⁶ Per tsiñee lëë ngbidz kwlañ, lëë ngbidz psaayo, aan como kindy luw lëew pidzy. ⁷ Lëë stub lugar lëë xob byab lady yakitsy aan lëë yakitsy kwroob aan lëew kwtiño koktyo. ⁸ Per lëë stub lugar lëë xob byab laañee neely lyu aan lëew kwroob. No ladyo kwsob tsongalyo ni tu kyoowo. Buen koko.

⁹ Aan loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag.

Lëë xpëedscuel Jesús xñabtiits penak nii nonsyke con cuent chuuñ kseedy Jesús

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Tsiñee lëë Jesús byaan nonsy, lëë kchësy meñ nii nak ksa xaa ni ksa tsiipchop xpëedscuel xaa kwnabtiits chëb:

—¿Xa nak cuent nii lox psool?

¹¹ Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Kchë lo meñ tiemp gon kwyolan xa nak xkyalwnabey Dios. Lëë na lëew xluuy xaa lo do. Per lëë meñ nii nche tublad nonsyke con cuent no nii kseedy meñ go ¹² parñee nikxe xaapee kuy meñ go, per kandy me, ni nikxe mastre

kon meñ go, per kyeñdy me, ni parñee kpikchedy styoo meñ go lo Dios tsiin ktsily Dios xtol meñ go.

Lëë Jesús xñee xa nak xcuent ngon

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Lëë Jesús chëb:

—¿Xyeñdy to cuent re lë? ¿Xa kyeñ do nii sëedre tsigo?

¹⁴ Lëë meñ nii chan xob nak sinak meñ nii xluuy xtiits Dios.

¹⁵ No meñ nii nak sinak xob nii byab lo nëz, nii chon xtiits Dios, aan xlyëedyak lëë xaatox chiklaats nii bña leñ styoo meñ go. ¹⁶ No gaa meñ nii nak sinak xob nii blyaal lady kyo, nii xle chon xtiits Dios, ¹⁷ per como kindy luw xsyob lidyo. Singo nak meñ go tsiñee chan meñ go nii lëë kyalné sëed por xtiits Dios. Xchoso gaa styoo meñ go. ¹⁸ No gaa stubla meñ nii nak sinak xob nii blyaal lady yakitsy, nii chon xtiits Dios, ¹⁹ per mastre sini kchë cos lo kislyu re kik meñ go. Choki meñ go kap kchëlo cos, per xaktyee xkëetiwi. Kchë ngo xsyëëb leñ styoo meñ go aan xkiño xtiits Dios, ni xkaw jkiiñ meñ go lo Dios. ²⁰ Per no gaa meñ nii chon xtiits Dios aan xniladzyo. Aan chak meñ go sinak kok xob nii blyaal laañee neely lyu. No meñ go nak sinak xob nii kwsob kalyptsii xob lady, ni tsongaly xob, ni tu kyooow xob.

Xcuent bini

(Lc. 8:16-18)

²¹ Ni chëbak xaa:

—¿Pe mod xyoooy tu bini nayak parñee tsow leñ tu cajón o leñ lon gaa? Lëdyo gon. Klaa xsyob tu bini parñee ksaaniw. ²² Por nody ni tu cos nii chak tsilaan nii kchukëdy, ni nody ni tu cos nguëetsy nii kak ndoondy.

²³ Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag.

²⁴ Ni chëbak xaa:

—Kol ksal nii xkëëtyag to, porque sinak nii xsee gak to chan do xcombañer do, singo gak ksee Dios kan xaa lëë do,

ni stsiibre xaa stublaw loo go. ²⁵ Por meñ nii chap palalo, lëë Dios kteerew. Per lëë meñ nii pe chapyt, lëë Dios kla axte nii wiñ nii chapsye meñ go.

Xcuent xob nii xroob

²⁶ Ni chëbak Jesús:

—Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii xlaal xob. ²⁷ Loxsye ngo lëë xaa xyey kuutkesy aan tsi lëë lyu xyaani lëë xaa chische, xtye kyool ni xtye tse, per nandy xaa dyon xa kwlañ xooob xaa ni xa kwroobo. ²⁸ Aan xaly lyu xroobo xob. Klo xlyañ xikwo. Loxsye ngo lëëw xchukë to aan xlyëëdyak lëëw xsyo xob. ²⁹ Aan tsiñee lëëw lox chal, lëë xaa chiktopo, porñee lëë xtiemp kwlaap kol.

Xcuent medzy martas

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Ni chëb Jesús:

—¿Pe cos nak sinak laañee xñabey Dios dyon, ni pe cos chak si chako? ³¹ Nako sinak tu medzy martas nii xña lo kislyu. Lëë medzy ko nak tu medzy nii mastre wiich lo kislyu. ³² Per tsiñee lëëw lox xña, xroobo aan mastre chak ngolo lo kchësy kizh. Chak nxii xikwo ni axte mguiñ schilo ko xipchoos lo xingalo.

Lëë Jesús xñee penak nii nonsyke con cuent chuuñ kseedy xaa

(Mt. 13:34-35)

³³ Nonsyke con cuent beeñ kseedy Jesús meñ, axte laañee byeñ xaa nii schilo kyeñ meñ. ³⁴ Per ni tu pe bluuydy xaa singosy, sink nonsyke con cuent, nikxe tseyladzy xñee xaa xa nak cuent ko lo xpëëdscuel xaa.

Lëë Jesús xkwëës me nii xpi lo nistoo

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Tsiñee lëë lyu pkyey misme tse go, lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Kol tsoo stublad chu nistoo.

³⁶ Tsigo lëe xpëedscuel Jesús psaan meñ, aan lëe xaa sini Jesús leñ tu barkw nii nol Jesús. Aan wi stubla barkw si ksa xaa. ³⁷ Per lëe tu me dox bislo xpi xchëep barkw, aan lëe nis bislo chisoli xchoon leñ barkw. Singo lëe barkw no kyatsë nis. ³⁸ Aan lëe Jesús nixyesy xan barkw ngookwsye xaa tublë yag. Lëe xpëedscuel xaa beeñ kna xaa chëb xaa lo xaa:

—¡Maestre! ¿Pe xyeñdyoo nii lëe no kety lo nis re?

³⁹ Tsigo lëe Jesús kuxche aan lëe xaa kwëntseeb lo me ni lëe xaa chëb lo nistoo:

—¡Kwlës! ¡Tsesy!

Lëe me kwlës aan tsesy byak. ⁴⁰ Loxsye ngo lëe Jesús chëb lo xpëedscuel:

—¿Penak xtsyeb to? ¿Pe karty kap to Dios confians?

⁴¹ Per loñee singootyee bii xtsyeb xpëedscuel Jesús, lëe xaa xñabtiits lsa xaa lo xcombañer xaa xñee xaa:

—¿Cho nak xaa re nii axte me ni nistoo xsoob xtiits xaa?

5

Meñ kyedzy Gerasa nii no tu kyalbini mal leñ styoo

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Lëe xaa ptsiñ stublad chu nistoo laañee nak xtañ meñ Gerasa. ² Aan siiknee lëe Jesús byedy leñ barkw, lëe tu xaa nii no tu kyalbini mal leñ styoo big lo xaa. Leñ paa pchoo xaa go ³ pornee leeñgo no xaa. Ni tu cho chilody kxituu xaa nikxe con caden. ⁴ Ndaly vuelt pxituu meñ niy xaa ni ña xaa con caden, per pchug xaaw. Ni tu cho chuñdy gan lo xaa. ⁵ Xkyënsë xaa kyool yutsye tyub kiy ni leñ paa chuptyë xaa ni chiswee xaa xaa con kyo. ⁶ Per tsiñee lëe xaa kon Jesús, sitre bii sëed Jesús, lëe xaa kwloo corr aan lëe xaa psoxib lo Jesús ⁷ aan chuptyë xaa xñee xaa:

—¿Penak xkaaloo naa, Jesús Xiñ Dios nii sob kpaá? Ni nlipee gaa nawo xñabaa lool nii ksaksidyoo naa.

⁸ Singo xñee xaa porñee lëë Jesús chëble:

—¿Kyalbini mal, psaan mguiy gue!

⁹ Tsigo lëë Jesús kwnabtiits lo xaa chëb:

—¿Cho lël busy?

Lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Ndaly lën porñee ndaly nak noo.

¹⁰ Aan mban xñee kyalbini mal go lo Jesús nii kwiidy Jesúsó tañ go. ¹¹ Aan como kex xan kiy go ncheyaw tubtsoon ngutsy, ¹² lëë kyalbini mal go kwnab lo Jesús chëb:

—Pxaal noo lo ngutsy nii nche ske ni blaa syëëb noo leñ ma.

¹³ Lëë Jesús ptee tiitspey, aan lëë kyalbini mal go pchoo leñ styoo mguiy go aan lëëw kwsëëb leñ kchë ngutsy ko. Xkaa ngutsy ko siik chop mily. Kchësy ma kwloo corr kwsëëb ma lo nistoo aan lëë ma kuty.

¹⁴ Tsigo lëë meñ nii nche nap ngutsy ko pchoo wxooñ kukni tiits kyedzy dyon xa kok tañ. Aan lëë meñ kukuy dyon pe cos kok. ¹⁵ Aan tsiñee lëë meñ ptsiñ laañee so Jesús, lëë meñ kon xaa nii kwyo kyalbini mal styoo. Lëë xaa sob, nakw xab xaa ni mbëë nyaani chak xaa. Lëë meñ ptsyeb, ¹⁶ ni lëë meñ nii kon xa kok xaa nii kwyo kyalbini mal go leñ styoo ni xa kok ngutsy, bitiitso lo kchësy meñ. ¹⁷ Tsigo lëë meñ bislo kwnab nii kpi Jesús xtañ meñ go.

¹⁸ Tsiñee lëë Jesús ptsiñ laañee so barkw, lëë xaa nii kwyo kyalbini mal styoo go kokladzy nyinal xaa. ¹⁹ Per kwnëdy Jesús, sink lëë xaa chëb lo xaa:

—Byey, kujkan meñ liidzyoo, aan bitiits xa beeñ kyak Dioosoo, ni xa pkëstyoo xaa lii.

²⁰ Lëë mguiy go sey, aan lëë xaa bislo bitiits xaa tyub nëz Decápolis xa beeñ kyak Jesús xaa. Aan kchësy meñ psee.

*Xiñ Jairo ni kwnaa nii kwseñ xab Jesús
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)*

²¹ Tsiñee lëe Jesús ptsiñ stublad chu nistoo con barkw, lëe meñ ptyopbe aan lëe xaa kwso chu nistoo. ²² Lëetyee lëe xaa so siko tsiñee lëe tu xaa nii xñabey leñ ktoo nii lë Jairo ptsiñ. Tsi lëe xaa kon Jesús, lëe xaa psoxib ²³ aan mban kwnee xaa lo Jesús chëb xaa:

—Lëe xiñaa noyety. Të kxoboo ñal lady me tsiin kyaktsey me ni kpañ me.

²⁴ Lëe Jesús sinal xaa ni ndaly meñ kunal, aan lika xtaagw meñ Jesús. ²⁵ Lady kchësy bñechtoo go no tu kwnaa nii kokle tsiipchop iz xsyaknë me, xchoo me cheñ. ²⁶ Mban kwtedy me. Ndaly lo meñ nii chuñ rmedy kwey me. Xaktyee kukxiñ me kchë xtumi me aan kokty me rmedy. Lëël mastre kok xkyalkits me. ²⁷ Tsiñee lëe me biñ nii lëe meñ xseety Jesús, lëe me big nëz xitsy Jesús lady meñ aan lëe me kwseñ xab xaa. ²⁸ Porñee nladzy me: “Comñee jkaa seeñaa xab Jesús lëen kyak.” ²⁹ Aan wor go kazh lëe xcheñ me byag. Aan axte mbëë byaan lady me byeñ me nii lëe me byak. ³⁰ Lëe Jesús byeñ nii lëe xaa beeñ tu kyalntson, aan lëe xaa byoogw xuy xaa lo meñ xñee xaa:

—¿Cho kwseñ xabaa?

³¹ Tsigo lëe xpëedscuel xaa chëb:

—Chanoo name nii lëe meñ xtaagwoo aan xñabtiitsoo, xñeel: “¿Cho kwseñ xabaa?”

³² Per lëe Jesús bii buy tyuxlad kwi parñee kan xaa dyon cho kwseñ xab xaa. ³³ Tsigo lëe kwnaa go xisy me ni xtsyeb me porñee nan me lëe me kwseñ xab Jesús. Lëe me kuksoxib lo xaa aan lëe me bitiits penak nii beeñ me singo. ³⁴ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Xiñ, porñee bniladzyoo naa ngo nii lëël byak. Byey. Pe tsinidre kikoo. Lëël byakle.

³⁵ Lëë Jesús bii nonee tsiñee lëë bla meñ nii pchoo lidzy xaa nii xñabey ktoo ptsiñ chëb lo pxosy mëed kwnaa go:

—Lëë xiñoo tse lox kuty. ¿Penak nii xko tsiñoo lo maestre?

³⁶ Per lëë Jesús koñee psaldy xaa meñ go lëë xaa chëb lo xaa nii xñabey ktoo:

—Ktsyeebtyoo. Bniladzy sye naa.

³⁷ Aan blaady xaa nyinal meñ. Xaktyee Pedre, Jacob ni Juan, betsy Jacob kunal. ³⁸ Tsiñee lëë xaa ptsiñ lidzy xaa nii xñabey ktoo, lëë xaa kon xa nche kxoly meñ ni xa ncheyoon meñ ni nche kteenë gaa meñ. ³⁹ Lëë xaa kwyo yu aan lëë xaa chëb:

—¿Penak singueetyee noyak nxoly do ni choon do singueetyee? Kujty mëed kwnaa gue, sink lëë me nixyesy.

⁴⁰ Pxidzyni meñ Jesús, per lëë xaa kwlii kchësy meñ yu. Aan lëë xaa byaan ksa xaa pxosy me ni xñaa me ni xaa nii ksa xaa si. Aan lëë xaa kwsëëb laañee nix mëed kwnaa go.

⁴¹ Lëë xaa kwseñ ña me aan lëë xaa chëb:

—Talita, cum. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Mëed wiñ, lool xñen, kuxche.)

⁴² Wor go kazh lëë mëed kwnaa nii chap tsiipchop iz kuxche aan lëë me bislo kwsë me. Aan kchësy meñ nii nche siko psee. ⁴³ Per lëë Jesús chëb kazh nii ni tu cho lo nyëbty meñ gow. Loxsye ngo lëë xaa chëb:

—Kol ktee nii kaw me.

6

Lëë Jesús chi kyedzy Nazaret

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Lëë Jesús bi siko aan lëë xaa kwey mer xkyedzy xaa ksa xpëëdscuel xaa. ² Tsi lëë tse nii xiladzy meñ lo tsiñ kol, lëë Jesús bislo beëñ kseedy xaa meñ leñ ktoo. Tsiñee

lëe kchësy meñ biñ xiwseedy Jesús, ntseeb psee meñ. Aan xñabtiits lsa meñ lo xcombañer xñee meñ:

—¿Pa psee xaa kchësy cos re? ¿Pa xkwii xaa kchë wseedy ke ni kchë kyalntson nii chuñ xaa? ³ ¿Pe lëdy lëe carpinter ngue nayak? ¿Ni pe lëdy xiñ Mariy nayak nak xaa ni betsy xaa nak Jacob, José, Judas ni Simoñ? ¿Ni pe lëdy nayak wi kchë psyañ xaa ncheno lady no nu?

Por ngo koklasty meñ nsal meñ xaa. ⁴ Per lëe Jesús chëb:

—Laañee xkaatyee xsal meñ tu profet, per xsaldy meñ tu profet nii nak xaa xkyedzy meñ ni meñ lidzy meñ.

⁵ Ni tu kyalntson pchilody nyuuñtsyey xaa siko, xaktyee bla lady meñ xsyakñë pxob xaa ña xaa ni beñ kyak xaa.

⁶ Aan ntseeb psee xaa porñee bnilasty meñ xaa.

Lëe Jesús xaal xpëedscuel xluuy xtiits Dios

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

Kunsë Jesús kchë kyedzy nii nche kex siko xluuy xaa xtiits Dios. ⁷ Tsgo lëe xaa kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëedscuel xaa aan lëe xaa pxaal xaa chop kaa chop kaa xaa loxsye ptee xaa tiitspey lo xaa par kwii xaa kyalbini mal.

⁸ Ni chëb kazh xaa nii ni tu pe koydy xaa par nëz, xaktyee tublë yag nii ksoxka xaa. Ni chëb xaa nii nody koy xaa bols ni kyaxtily ni tumi. ⁹ Ptee xaa tiitspey kwë lab xaa, per pteejty xaa tiits nii nyoy xaa ladx parñee ntsyëe xab xaa. ¹⁰ Ni chëb xaa:

—Tsiñee ktsiñ do tu yu, kol kwës siko axte nii kpi do kyedzy ko. ¹¹ Aan deelñee ktsiñ do tu laañee kneesty meñ laa kwës to ni kaklasty meñ kon xiwseedy to, kol kchoo siko aan kol kwib yu nii xña niy do parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ.

¹² Tsgo lëe xpëedscuel xaa pchoo xñee lo meñ: Kol ktikche styoo do lo Dios. ¹³ Ni kwlii xaa ndaly kyalbini mal ni kwtëeb xaa meñ xsyakñë aceit aan lëe meñ xsyakñë byak.

Xkyalkuty Juan, xaa nii pchoobnis meñ

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Lëë rey Herodes biñ kchë kyalntson nii chuuñtsyey Jesús, porñee nonsyke lë Jesús xseety meñ tyub tañ go. Aan xñee rey Herodes:

—Lëë Juan, xaa nii pchoobnis meñ pañ. Por ngo nii chuñ xaa kchë kyalntson gue.

¹⁵ Lëë stubla meñ xñee:

—Lëë profet Elías ngue.

Lëë stubla meñ xñee:

—Tu profeto sinak kchësy profet nii biid tiemp.

¹⁶ Per tsiñee lëë rey Herodes biñ kchësy ngo, lëë xaa chëb:

—Lëë Juan ngue. Naa kwnabey kwchug kik Juan aan na lëë xaa pañ.

¹⁷ Porsye Herodías lëë rey Herodes kwnabey pkaa Juan ni lëë xaa kwnabey pxituu Juan con caden leñ skiib. Herodías kok tsiil Felip, betsy Herodes, per lëë Herodes ptsiilña me. ¹⁸ Aan lëë Juan tugak xñee lo Herodes:

—Nody nii tsonil tsiil betsyoo.

¹⁹ Tsigo lëë Herodías bislo blëëni Juan aan kokladzy me nyuty me Juan. Per pchilody me ²⁰ porñee ptsyeb Herodes Juan, porñee koknan xaa nii tu meñ buen Juan ni tu xaa nii chuuñ ksak Dios nak Juan. Ngo nii kokni xaa Juan. Nikxe gaa nii tsiñee biñ xaa xtiits Juan byeñdy xaa pe nyuñ xaa, per tyub styoo xaa pkëëtyag xaa xtiits Juan. ²¹ Per lëëw ptee tiits lo Herodías tse nii lëë Herodes ptsiil iz. Lëë xaa beeñlo tu niskwaan par kchë xmeñ xñabey xaa ni par meñ nii xñabey lo xsoldad xaa ni par kchësy meñ non nii kwyo Galilea. ²² Lëë xaa no wagw tsi lëë xiñtsyaap Herodías kwsëëb, aan lëë me bislo byëë me. Tirak ptsiladzy Herodes xiwyëë me ni wi kchë xaa nii ksa xaa ncheyaw ptsiladzyo. Loxsye ngo lëë Herodes chëb lo me:

—Kwnab nii klyaañtyee styool lon aan na knetsyno.

²³ Aan lëe xaa pkon Dios chëb xaa:

—Snetsyaa nii kñabtyoo, nikxe kñaboo grol tañ nii xñabeyaa.

²⁴ Lëe me pchoo aan lëe me kwnabtiits lo xña me chëb me:

—¿Pe cos kñabaa?

Aan lëe xña me kwëb chëb:

—Kwnab kik Juan, xaa nii xchoobnis meñ.

²⁵ Tsigo lëenlëdy kwsëeb me laañee sob rey aan lëe me chëb:

—Chakladzyaa nii nina kash kneetsyoo kik Juan, xaa nii xchoobnis meñ. Kxoobo tu leñ plat.

²⁶ Tsigo mban kok rey. Per xaw lëe xaa pkonle Dios xña lo kchësy meñ, koklasty xaa nga xaa nii kwnab me.

²⁷ Loxsye ngo lëe xaa pxaal tu soldad kuxi kik Juan. ²⁸ Aan lëe soldad kwey leñ skiib, pchug kik Juan aan lëew kuni xaa xoobo leñ tu plat. Lëew ptee xaa lo xiñtsyaap Herodías aan lëe me pteedyo lo xña me.

²⁹ Tsiñee lëe xaa nii nak ksa Juan koknano, lëe xaa kuklis xcuerp Juan aan lëew pkeetsy xaa.

Lëe Jesús xyaan kaay mily meñ

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Loxsye ngo lëe ksa xaa nii pxaal Jesús ptsiñ aan lëe xaa bitiits kchësy nii beeñtsyey xaa ni bluuy xaa. ³¹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kol tē tsiin kyo no nonsy no kxiladzy no xisy tu laañee cho kindy.

Porñee si siid meñ nii xyobty kaw xaa. ³² Tsigo lëe xaa kwyo barkw ksa xpëedscuel xaa aan lëe xaa si tu laañee cho kindy. ³³ Per ndaly meñ kon si xaa aan lëe meñ byuumbey Jesús. Tsigo kchësy meñ nii no kchë kyedzy nii nche tañ go kwey siko, aan klo meñ ptsiñ lo xaa. ³⁴ Tsiñee

lëe Jesús byety leñ barkw, lëe xaa kon kchë bñeheetoo nii nche, aan lëe xaa pkëstyoo kchësy meñ go porñee nche kchë meñ go sinak xkwe mëkwxiily nii kindy cho kyënap. Aan lëe xaa bislo bluuy xaa ndaly cos lo meñ go. ³⁵ Lëe tse ptsyel tsi lëe xpëedscuel xaa big lo xaa chëb:

—Lëe tse ptsye aan ni tu cho kindy nu. ³⁶ Psonëz meñ parñee tsi meñ tañ ni kchë kyedzy nii nche kexka tsiin si meñ nii kaw.

³⁷ Per lëe Jesús kwëb chëb:

—Kol ktee nii kaw meñ wo.

Tsigo lëe xaa chëb:

—¿Pe chakladzyoo nii kyosyuuy noo chop kyoow denario kyaxtily par kaw meñ re?

³⁸ Tsigo lëe Jesús chëb:

—¿Blak kyaxtily noy do? Kol tsikuy dyon.

Tsiñee lëe xaa bikche chëb xaa:

—Kaay kyaxtily schop mël.

³⁹ Tsigo lëe xaa kwnabey kwsob meñ tubtsoon gaa meñ lo kixkiy. ⁴⁰ Aan lëe meñ kwsob. Tubtsoon gaa meñ no laa kwsob tu kyoow meñ, no gaa laa kwsob choowptsii meñ.

⁴¹ Loxsye ngo lëe Jesús kwseñ ksa kaay kyaxtily go ni chop mël go, aan lëe xaa blëp lo kpaa. Lëe xaa ptee skizh lo Dios. Tsigo lëe xaa beeñ grol kyaxtily go aan lëew pteedy xaa lo xpëedscuel xaa parñee kiisy xaaw lo meñ. Wi chop mël go kwtiisy xaa kchë lo meñ. ⁴² Kchësy meñ taw axte laañee byëly meñ. ⁴³ Aan tsiñee lëe wagw kwlox, bii ptyop tsiipchop tskwidy kyaxtily nii byaan ni mël. ⁴⁴ Aan lëe meñ nii pchilosy pkab lady kchë meñ nii taw, pkab kaay mily xaapkiy.

Lëe Jesús xsyë lo nis

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Loxsye ngo lëe Jesús blëp xpëedscuel barkw parñee tekë xaa nistoo klo xaa, ktsiñ xaa Betsaida mentre lëe

Jesús bii no ksonëz meñ. ⁴⁶ Aan tsiñee lëe xaa lox psonëz meñ, lëe xaa si tu kiy par kutiitsni xaa Dios. ⁴⁷ Tsiñee lëe lyu lox pkyey lëe barkw tse si grolytee nistoo. Aan lëe Jesús bii so chu nis nonsy. ⁴⁸ Lëe xaa kon nii në si barkw porñee singootyee xchëep mew. Lëe wor silytoo lëe xaa sisë lo nis nëz laañee si barkw, aan kokladzy xaa ndyenech xaa.

⁴⁹ Per tsiñee lëe xpëedscuel xaa kon nii lëe xaa xsyë lo nis, nladzy xaa tu pesyo. Aan kchësy xaa kwchuptsyë ⁵⁰ porñee kchësy xaa kon Jesús aan ptsyeb xaa. Per lëe Jesús kwnee chëb xaa:

—¡Kol kak ndaan; naaw, ktsyebty to!

⁵¹ Tsigo lëe xaa byëp barkw aan lëe me kwlës. Ni lëe xpëedscuel xaa psee ⁵² porñee byeñdy xaa kyalntson nii beeñtsyey Jesús worñee kwtiisy Jesús kaay kyaxtily lo meñ, porñee bii nguiedzy styoo xaa.

*Lëe Jesús chuñ kyak meñ xsyakñë leñ kyedzy Genesaret
(Mt. 14:34-36)*

⁵³ Lëe xaa kwtekë nistoo aan lëe xaa ptsiñ xtañ meñ Genesaret. Siko lëe xaa pxituu barkw chu nistoo. ⁵⁴ Siikñee lëe xaa byety barkw, lëe meñ byuumbey Jesús. ⁵⁵ Aan pchoo wxooñ kchësy meñ kyedzy nii nche nëz tañ go ptsiñni meñ xsyakñë kë yag laañee biñ meñ so Jesús. ⁵⁶ Aan laañee xtiiñtyee Jesús, nikxe kyedzy ngolo, kyedzy wiñ gaaw, o tañ gaaw, xkweek meñ meñ xsyakñë nëz aan xñab meñ nii klaa Jesús señ meñ xsyakñë xab xaa. Aan kchësy meñ xsyakñë nii pkaa kwseño byak.

7

*Cos nii chuñ xtol meñ
(Mt. 15:1-20)*

¹ Lëe xaa fariseo big lo Jesús ksa xaa tubtsoon maestre ley nii sëed Jerusalén. ² Tsiñee lëe xaa kon nii lëe bla

xpëedscuel Jesús ncheyaw aan kwtiibty xaa ña xaa sinak chuuñtsyey xaa fariseo, lëe xaa kwneenë xaa. ³ Porñee lëe xaa fariseo ni kchë meñ Israel sinal kchë xmod pxusykoltoo nii kawdy xaa deelñee kiib nyë kazhty xaa ña xaa. ⁴ Ni tsiñee chi xaa wsi lo kiy, tsi lëe xaa xpikche, chawdy xaa deelñee tsadx kazhty ña xaa. Ni ndalyre gaa costumbre nii byaani xaa sinak nii tsadx vas, kandy ni ntsyëe kiib nii xkiiñ xaa. ⁵ Por ngo lëe xaa fariseo ni maestre ley kwnabtiits chëb:

—¿Penak nii sinaldy xpëedscueeloo xcostumbre pxusykoltoo no, sink koñee chaw xaa con ña peedy xaa?

⁶ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Nli gak xtiits Dios nii kwnee profet Isaías worñee pkëe xaa xa nak to. Chëb xaa:
Tsiñee xñeesy meñ, sootee nii nli xsal meñ naa,
per sinidy kik meñ ksoob xtitsaa.

⁷ Pe nandy chool meñ lay lon,
por xluuy meñ xiwseedy meñ sinak nii nyako xtiits Dios.

⁸ Ni lëe do xsaan nii xñabey Dios par tsinal do xcostumbre saa bñech to.

⁹ Chëbak xaa:

—¿Penak nii xsaan do nii xñabey Dios tublad par tsinal do xcostumbre to? ¹⁰ Lëe pxusykoltoo no Moisés gon chëb: “Psal pxoosyoo ni xñaal”, aan “Meñ nii ktsiibtee pxosy o xña gaa iipñee sety meñ go.” ¹¹ Per lëe do xñee nii schilo këb meñ lo pxosy o lo xña gaa: “Chilody kuñaa to yudar porque lëen ko kon kchësy nii chaapaa lo Dios.” ¹² Ni xñee gak to nii meñ nii këbsye sinrii, nodre ni kuñ meñ go xyudar pxosy o xyudaar gaa xña. ¹³ Singo mod lëe do xsaanlyu xtiits Dios nii xñabey par tsinal do kchë costumbre nii byaani do ni nii ksaan do. Ni ndalyre gaa stubla cos nii singo nak chuuñtsyey do.

¹⁴ Lëe Jesús kwtsyetsy meñ stub aan lëe xaa chëb:

—Kol kon nii kñen kchësy lo do ni kol kyeño: ¹⁵ Ni tu cos nii xtyaaw chuñdy xtol meñ. Sink kchë cos mal nii xsya leñ styoo meñ chuñ xtol meñ. ¹⁶ Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag.

¹⁷ Tsiñee lëë Jesús lox psonëz meñ, lëë xaa byo leñ yu nii xkwës xaa aan lëë xpëëdsuel xaa kwnabtiits xa nak cuent nii lox pso xaa. ¹⁸ Tsigo lëë xaa chëb:

—¿Pe ni lëë do nayak xyeñdy? ¿Chondy to nawen nii ni tu nii chaw meñ chuñdy xtol meñ ¹⁹ por xsyëëbtyo xkylmbañ meñ, sink leñsyë meñ chitedyo, xlyëëdyak lëëw xchoo?

Sinrii mod lëë xaa bluuy nii schilo kaw meñ kchëlo nii xtyaaw. ²⁰ Ni chëb xaa:

—Kchë cos mal nii xsya styoo meñ chuñ xtol meñ. ²¹ Porque leñ styoo meñ xsya cos yox, ni leñ styoo mguiy xlyañ nii lëë xaa kityni tu kwnaa aan karty ktsiilña xaa chop xaa me, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëë meñ kwan, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëë meñ kuty. ²² Leñ styoo meñ nii nol tsiil xlyañ kyub stu kwnaa o stu mguiy gaa, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëë meñ tsoki, ni nii lëë meñ kuuñtsyey cos yox, ni kyalwkëti, ni kchë cos mal, ni kyalmbidy, ni tiits kizh, ni kyalnyats, ni leñ styoo meñ xsya tol. ²³ Kchësy cos re xchoo leñ styoo meñ aan chuño xtol meñ.

Tu kwnaa sit nii bnildzy Jesús

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Tsi lëë Jesús bi siko, lëë xaa si kyedzy nii lë Tiro aan lëë xaa kwsëëb tu leñ yu. Koklasty xaa nii cho nyaknano, per pchilody nyolan xaa. ²⁵ Aan blyëëdy lëë xña tu mëëd kwnaa nii no tu kyalbini mal styoo koknan nii lëë xaa ptsiñ kyedzy ko. Lëë me kwey aan lëë me psoxib lo Jesús. ²⁶ Meñ Sirofenicia nak me, xñee me tiits griego. Lëë me kwey lo Jesús aan lëë me kwnab nii kwii xaa kyalbini mal leñ styoo xiñtsyaap me. ²⁷ Per lëë Jesús chëb:

—Blaa kaw klo mëed porque buendyo nii kla ñe kyaxtily lo mëed aan ktee ñew lo mëkw.

²⁸ Tsigo lëe me kwëb chëb me:

—Nli, xey, xñeel, per axte wi mëkw chaw nii byuy nii xlaal mëed leñ mezh.

²⁹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Buen kwneel. Schilo kyeyoo. Lëe kyalbini mal go tse pchoo leñ styoo xiñtsyaapoo.

³⁰ Tsiñee lëe kwnaa go ptsiñ lidzy, lëe xiñtsyaap me nixsyee lo lon, per lëe kyalbini mal go tse pchoo.

Lëe Jesús chuuñ kyak tu meñ nii chondy ni xñeedy

³¹ Lëe Jesús bi gak nëz Tiro aan lëe xaa kwtedy nëz kyedzy Sidón ni bla kyedzy nii nche nëz Decápolis. Lëe xaa ptsiñ chu nistoo Galilea. ³² Siko lëe meñ ptsiñni tu xaa nii chondy ni xñeedy aan lëe meñ kwnab nii kxob Jesús ña lady xaa xsyakñe go. ³³ Lëe Jesús kuni xaa xsyakñe go tublad laañee kindy meñ, aan lëe xaa kwloo xkweñ leñ tyag xaa xsyakñe go ni lëe xaa kwtëeb mxeñ lo ludzy xaa xsyakñe go. ³⁴ Loxsyee ngo lëe xaa blëp lo leñ kpa, lëe styoo xaa ptyoob aan lëe xaa chëb:

—¡Efata! (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: ¡Byaly!)

³⁵ Wor go kash lëe tyag xaa nii chondy ko byaly, ni lëe ludzy xaa go byaktsey aan lëe xaa kwnee nyë. ³⁶ Tsigo lëe Jesús chëb kash lo kchë meñ, nii ni tu cho lo këbty meño. Per sootee tsiñee sopee tiits, mastre bitiits meño.

³⁷ Ntseeb psee meñ xñee meñ:

—Kchësyo chak xaa chuñ xaa. Axte ngop ni meñ nii chondy chuuñ kyak xaa.

8

*Lëe Jesús xyaan tap mily meñ
(Mt. 15:32-39)*

¹ Lëe stu tse lëe meñ ptyopbe stub aan kindy pe kaw meñ. Ngo nii lëe Jesús kwtsyetsy xpëedscuel aan lëe xaa chëb:

² —Xkëstyoon meñ re por natse chak tson kpidz nii nche kchë meñ re lon aan kindy pe kaw meñ re. ³ Aan deelñee ksonëëzaa kchë meñ re kyey lidzy singosy, ntseeb pa jkyey meñ re nëz, por no meñ nii sit sëed.

⁴ Tsigo lëe xpëedscuel xaa kwëb chëb:

—¿Per xa ktee no nii kaw kchë meñ re laañee ni tu cho nody?

⁵ Tsigo lëe Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Blak kyaxtily noy do?

—Kadzyo —kwëb xaa.

⁶ Tsigo lëe xaa kwnabey kwsob meñ lo lyu. Aan lëe xaa kwseñ ksa kadzy kyaxtily go. Loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëew beëñ grol xaa aan lëew ptee xaa lo xpëedscuel xaa, aan lëe xpëedscuel xaa kwtiisyo lo meñ. ⁷ Ni noy xaa bla mël wiñ, aan loxsye ptee Jesús skizh lo Dios, lëe xpëedscuel xaa kwtiisy ma lo meñ. ⁸ Kchësy meñ taw axte laañee byëly, aan tsiñee lëe wagw kwlox, byaktsë kadzy tskwidy kyaxtily nii byaan. ⁹ Aan xkaa meñ nii taw siik tap mily. Loxsye psonëz Jesús kchë meñ go, ¹⁰ lëe xaa byëp barkw ksa xpëedscuel xaa aan lëe xaa kwey xtañ meñ Dalmanuta.

Lëe xaa fariseo xñab tu kyalntson

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Lëe xaa fariseo ptsiñ aan lëe xaa bislo ptilytiitsni xaa Jesús. Lëe xaa kwnab nii nyuñ Jesús tu kyalntson nii sëed kpaap par kuñ xaa Jesús preb. ¹² Lëe styoo Jesús ptyoob aan lëe xaa chëb:

—¿Penak xñab meñ mal re kyalntson? Nli xñen lo do nii kakty ni tu kyalntson.

¹³ Tsigo nche gak xaa go, lëë xaa byëp barkw stub aan lëë xaa si stublad chu nistoo.

Xlevadur xaa fariseo

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Aan lëë xpëëdscuel xaa bnityladzy nyoy nii kaw xaa leñ barkw. Xaktyee tu kyaxtily sinoy xaa. ¹⁵ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kono gaa, kol kap cuent lo xlevadur xaa fariseo gon ni lo xlevadur Herodes.

¹⁶ Aan lëë xpëëdscuel Jesús bislo xñee lo xcombañer:

—Porñee nooydy no kyaxtily ngo nii kwnee xaa singo.

¹⁷ Lëë Jesús byeño aan lëë xaa chëb:

—¿Penak nii xñee do nii noydy to kyaxtily? ¿Pe karty nawen kan do ni kyeñ do? ¿Pe tir nayak nguiedzy styoo do? ¹⁸ ¿Pe sob lo do yak aan chandy to, ni pe sob tyag to yak aan chondy to? ¿Xsalasty to nayak ¹⁹ tsiñee kwtiisyaa kaay kyaxtily nii byaan dyon ptop to?

Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Tsiipchopo.

²⁰ Ni tsiñee kwtiisyaa kadzy kyaxtily lo tap mily meñ, ¿blak tskwidyo dyon ptop to?

Tsigo lëë xaa kwëb, chëb xaa:

—Kadzyo.

²¹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Karty kyeñ do.

Lëë Jesús chuñ kyak tu xaa nii chandy leñ kyedzy Betsaida

²² Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ kyedzy Betsaida, aan lëë meñ kuni tu xaa nii chandy lo Jesús, ni lëë meñ kwnab nii nxob xaa ña xaa lady xaa nii chandy ko. ²³ Lëë Jesús kwseñ ña xaa nii chandy ko aan lëë xaa kwlii xaa tublad chu kyedzy. Siko lëë xaa kwtëëb mxeñ lo xaa nii chandy ko, ni lëë xaa pxob ña xaa lady xaa. Loxsye ngo lëë xaa kwnabtiits dyon

pe chan xaa go palalsye. ²⁴ Lëe xaa nii chandy ko bislo kon aan lëe xaa chëb:

—Chanaa nii lëe meñ xsyë, per chak meñ si chak yag.

²⁵ Tsigo lëe Jesús kwseñ lo xaa nii chandy ko stub aan lëew byaktsey. Lëe xaa kon nyë kchë cos. ²⁶ Tsigo lëe Jesús psonëz xaa lidzy xaa ni lëe xaa chëb lo xaa:

—Ksëebtyoo leñ kyedzy.

Lëe Pedre xñee ni Jesús nak Crist

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Loxsye ngo lëe Jesús si nëz Cesarea kyedzy Cesarea de Filipo ksa xpëedscuel. Aan nëz si xaa tsiñee lëe Jesús kwnabtiits lo xpëedscuel chëb:

—¿Cho xñee meñ dyon nii nakaa?

²⁸ Tsigo lëe xaa kwëb chëb xaa:

—No meñ xñee nii Juan nii pchoobnis nakoo, no gaa meñ xñee nii lii nak Elías, no gaa meñ xñee nii no cho tu profet nakoo.

²⁹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Lëe dook, ¿cho xñee do nii nakaa?

Lëe Pedre kwëb chëb:

—Lii nak Crist.

³⁰ Per lëe Jesús chëb kazh nii ni tu cho lo nyëbty xaaw.

Lëe Jesús xñee ni lëe xaa kety

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Lëe Jesús, mguiy nii pxaal Dios, bislo chuuñ kseedy xpëedscuel xñee:

—No nii teedyaa kchëlo kyalnë, ni ksaldy xaa kol naa, ni xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley. Lëe meñ kuty naa, per tse nii loxo tson kpidz lëen kpañ.

³² Nyë nyë chëb xaa kchë nii ktsyool xaa. Tsigo lëe Pedre kuni Jesús tublad aan lëe xaa bislo kwëntseeb xaa lo Jesús. ³³ Per lëe Jesús byoogw buy lo xpëedscuel aan lëe xaa kwëntseeb lo Pedre chëb xaa:

—¡Bichee nu, xaatox! Por nody kikoo sinak no kik Dios, sink sinak no kik meñ lo kislyu re no kikoo.

³⁴Loxsye ngo lëë Jesús kwtsyetsy kchësy meñ ni xpëëdscuel xaa aan lëë xaa chëb:

—Deel no cho do chakladzy kak xpëëdscuelaa, kol knityladzy kuuñtsyey do nii xyo styoo do, ni kol kxob yañ xicrusy to aan kol tēnal naa. ³⁵ Porque kchë meñ nii chakladzy kteelaa xkyalmbañ lo kyalkuty, lëë meñ go kety. Per lëë meñ nii kety por naa ni por xtiits Dios, lëë meñ go telaa. ³⁶ ¿Pe nan nii kuuñ xcheñ meñ tyub kislyu deelñee jkëëtañ meñ xkyalmbañ? ³⁷ ¿O palal gaa kchilo kizh meñ por xkyalmbañ meñ? ³⁸ Deelñee no cho xteladzy chan naa ni xteladzychon nii xluyaa lo meñ mal ni ngoptol nii nche natiemp, singo gak kteladzy mguiy nii pxaal Dios kan kchë meñ go tsiñee lëë xaa kiid con kyalxtisy Tat Tios kchë xaa angly.

9

¹ Ni chëbak Jesús:

—Nli xñen lo do nii no bla meñ nii nche nu kejty axte nii kan kñabey Dios con kyalxtisy.

Lëë Jesús xtsyëëlo

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Tse nii kwloxo xoop kpidz lëë Jesús kwey tu kiy nii per nli busy klaa. Kuni xaa xaktyee Pedre, Jacob ni Juan. Siko xña lo xaa lëë Jesús ptsyëëlo. ³ Bibëly xab xaa, byak nguitsy pu rusyo ni ni tu cho chilody ksaan nguitsy ladx singo nixxe nii xare kiibo. ⁴ Ni lëë xaa kon nii lëë Elías ni Moisés ncheyutiits ksa Jesús. ⁵ Tsigolëë Pedre chëb lo Jesús:

—Maestre, ¡xaatee mbëë nche no nu! Lëë noo ksa tson yu yagxiidy nu: tuwo par lii, stuwo par Moisés, stuwo par Elías.

⁶ Ksa xpëedscuel Jesús ptsyeb. Ngo nii nandy Pedre pe xñee. ⁷ Tsigo lëë tu xkey ptaagw aan lëë xaa kwnity lo xkey. Aan lo xkey go pchoo tsiy Dios chëb:

—Lëë xiñaa nii xkëstyoon nrii. Kol jkëëtyag xtiits xaa.

⁸ Aan tsiñee lëë xaa buy, ni stu cho kontre xaa, xaktyee Jesús.

⁹ Tsiñee lëë xaa siksëëb chex kiy go, lëë Jesús chëb kazh nii kwtiisty xaa nii kon xaa axte nii kpañ mguiy nii pxaal Dios. ¹⁰ Por ngo kwlootseysye xaa leñ styoo xaa nii kon xaa, nikxe nii kwnabtiits lsa xaa lo xcompañer xaa xa nak nii kpañ meñ. ¹¹ Tsigo lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Penak nii xñee maestre ley nii klo Elías no nii kiid?

¹² Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Nliw, no nii klo Elías kiid par kxixkwaa xaa kchësy cos. ¿Per penak tsigo nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëë mguiy nii pxaal Dios te kchëlo kyalnë ni ksaldy meñ xaa?

¹³ Per naa nii xcuentaa xñen nii lëë Elías biidle ni lëë meñ beeñtsyey xaa sinak nii kwlaañtyee styoo meñ, sinak nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii no nii tedy xaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa wiñ nii no tu kyalbini mal leñ styoo

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Tsi lëë xaa ptsiñ laañee nche stubla xpëedscuel Jesús, lëë xaa kon nii per nli busy ndaly meñ nche kyako kwi xaa, ni lëë maestre ley nche ktilytiitsni xaa. ¹⁵ Siikñee lëë meñ kon Jesús, lëë meñ psee aan lëënlëdy lëë meñ kujkëëptyux xaa. ¹⁶ Loxsye ngo lëë Jesús kwnabtiits lo xpëedscuel chëb:

—¿Pe cos nche ktilytiits to ksa do xaa gue?

¹⁷ Lëë tu xaa nii so siko kwëb chëb:

—Maestre, lëën syely ni xiñganaa lool nu por lëë tu kyalbini mal no leñ styoo xaa aan lëëw beeñ ngop xaa.

¹⁸ Laañee sotyee xaa lëë kyalbini mal xsyeñ xaa aan lëëw xchon xaa lyu. Aan xchoo ptsiñ chuw xaa, chaw lay xaa ni

xkyedzy xaa. Lëen tse kwnab lo xpëedscueeloo nii ngwii xaa kyalbini mal go, per pchilody xaa.

¹⁹ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—¿Natsypee nguiedzy styoo do! ¿Axte pa wor këb ñe nii lëen ksaladzy lëe do? ¿Pa slal tiemp kxekwaa lo do? Kol tëni xaa wiñ go nu dyon.

²⁰ Tsigo lëe xaa kuni xaa wiñ go lo Jesús. Per tsiñee lëe kyalbini mal go kon Jesús, lëew beeñ nii lëe xaa wiñ go kutyë, aan lëe xaa byab lyu xtuupxto xaa ni xchoo ptsiñ chuw xaa. ²¹ Tsigo lëe Jesús kwnabtiits lo pxosy xaa chëb:

—¿Destye pa wor chak xaa sinrii?

Tsigo lëe pxosy xaa kwëb chëb:

—Destye nii nak xaa xaa wiñ. ²² Aan ndaly vuelto no kchon kyalbini mal gue xaa lo ki ni lo nis par kutyoo xaa. Singo nako deelñee schilo kuuñ kyakoo xaa, pkëstyoo lëe noo ni beeñ noo yudar.

²³ Tsigo lëe Jesús chëb:

—¿Xa nak nii deelñee schilool? Kchësyo schilo lo meñ nii xniladzy.

²⁴ Tsigo lëe pxosy xaa wiñ go kwchuptsyë chëb:

—¿Xniladzyaa; beeñ naa yudar kniladzyraa!

²⁵ Tsiñee lëe Jesús kon nii lëe meñ xtyopre, lëe xaa kwëntseeb lo kyalbini mal go chëb xaa:

—Kyalbini ngop ni ngwaat, naa xñabey nii kchool leñ styoo xaa wiñ re aan kpikchedroo sëëboo.

²⁶ Lëe kyalbini mal go kwchuptsyë, aan lëew beetyë xaa wiñ go stub. Loxsyee ngo lëew pchoo leñ styoo xaa, psaano xaa sootee meñ nii lox kuty. Por ngo ndaly meñ kwnee nii lëe xaa kuty. ²⁷ Per lëe Jesús kwseñ ña xaa, lëe xaa blische xaa, aan lëe xaa wiñ go kusoli.

²⁸ Loxsyee ngo lëe Jesús kwsëeb tu leñ yu, aan lëe xpëedscuel xaa kwnabtiits chëb:

—¿Penak nii pchiloody noo ngwii noo kyalbini mal go?

²⁹ Lëë Jesús kwëb chëb:

—Por parñee kwii ñe clasy kyalbini mal go no nii kutiitsni kazh ñe Dios.

Lëë Jesús xñee stub nii lëë xaa kety

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Tsiñee lëë xaa bi siko, lëë xaa kwte nëz Galilea. Per koklasy Jesús nii cho nyaknano ³¹ porñee lëë xaa noyuuñ kseedy xpëëdscuel xaa xñee xaa lo xaa:

—Lëë nguuyi nii pxaal Dios jkaa ña meñ, aan lëë meñ kuty xaa. Per tse nii loxo tson kpidz lëë xaa kpañ. ³² Per byeñdy xaa nii kwnee Jesús aan ptsyeb xaa nyabtiits xaa.

¿Cho mastre non?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Lëë xaa ptsiñ leñ kyedzy Capernaum, aan lëë xaa nchenol leñ yu tsi lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe cos no ktilytiits to nii syoop no nëz?

³⁴ Per tsesy kwche xaa, porñee nan xaa nii worñee siid xaa nëz lëë xaa no ktilytiits xaa dyon cho xaa mastre non. ³⁵ Tsigo lëë Jesús kwsob aan lëë xaa kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa aan lëë xaa chëb:

—Deel no cho chakladzy kak tu xaa nii mastre non, no nii kyaanlyu xaa ni jkiiñ xaa kchë lo meñ.

³⁶ Loxsye ngo lëë xaa pso tu xaa wiñ grolytee, lëë xaa kwteetsy xaa wiñ go aan lëë xaa chëb:

³⁷ —Kchësy meñ nii kantsi tu xaa wiñ re porñee xni-ladzy meñ xtitsaa, naa chantsi meñ go. Ni kchësy meñ nii chantsi naa, lëdy nonsyaa chantsi meñ go, sink wi xaa nii pxaal naa.

Meñ nii xtilynidy lëë no, no xlad no

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Tsigo lëë Juan chëb:

—Maestre, ptyon noo tu xaa nii nonsyke lël xseety xaa tsi lëe xaa kwii kyalbini mal, per como nody xaa lady no lëe noo pkaw.

³⁹ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Jkady tow, porque ni tu xaa nii xseety lën par kuñ tu kyalntson kyaxty kñeenë naa. ⁴⁰ Por meñ nii xtilynidy lëe no, no xlad no. ⁴¹ Ni cholsye meñ nii kneetsy nikxe tub xigak nis ki do porñee nak ksa do Crist, nli xñen nii stikche Dios kyalnsaak ko lo meñ go.

Ndox kuñ meñ tol
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² 'Cualquier xaa nii kuñ xtol meñ nii xniladzy xtitsaa, masy buen kyëtuu tu kyomoliñ yañ xaa go aan tsikchon meñ xaa lo nistoo. ⁴³⁻⁴⁴ Deelñee ñal chuñ xtoloo, pchugo. Mbëere sëeboo kpaax tunkoo, lëjty nii chop ñal sob aan kyeyoo laañee mban xtye meñ, laañee chilody kyuyy ki. ⁴⁵⁻⁴⁶ Deelñee niy gaal chuñ xtoloo, kwliiw. Mbëere koxoo sëeboo kpaax, lëjty nii chop niyoo sob aan kyeyoo laañee mban xtye meñ. ⁴⁷ Deelñee loo gaal na chuñ xtoloo, kwliiw. Mbëe sëeboo kpaax con tugak lool, lëjty nii chop lool sob aan kyeyoo laañee mban xtye meñ, ⁴⁸ laañee chejty msyog ni xyuyydy ki.

⁴⁹ 'Porque kchësy lady cos kwib ki sinak xkwib sedy lady pëel parñee xiñdyo. ⁵⁰ Xkiiñ sedy. Per deelñee ksaano nii kak nxiyo, ¿xa kuñ do nii kyak nxiyo stub? Kol kak sinak sedy nii nxiy aan ngui kol kpañ ksa xcombañer do.

10

Lëe Jesús xluuy xa nak kyalwsëeb tsiil
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Tsi lëe Jesús bi Capernaum, lëe xaa si nëz Judea ni tañ nii nche stublad chu kiigwpee Jordán. Siko lëe meñ ptyopbe lo xaa stub, aan lëe xaa bislo beeñ kseedy xaa

meñ stub porñee singo nak xmod xaa. ² Tsigo lëe bla xaa fariseo big lo Jesús, aan parñee kuñ xaa Jesús preb lëe xaa kwnabtiits chëb xaa dyon pe schilo klaa tu mguiy tsiil.

³ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—¿Pe cos kwnabey Moisés lo do?

⁴ Tsigo lëe xaa chëb:

—Ptee Moisés tiits nii klaa tsiil meñ, per no nii ktee xaapkiy tublë kitsy lo kwnaa. No nii kñee lo kitsy ko nii lëe xaa blaa me.

⁵ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Ptee Moisés tiits porñee singueetyee nguiedzy styoo do, ⁶ per worñee lëe Dios gon psaa kchësy cos, “tu mguiy ni tu kwnaa psaa Dios.” ⁷ Por ngo no nii klaa mguiy pxosy ni xña parñee kpañ xaa chop tsiil xaa ⁸ aan chop xaa kak sinak tugak meñ. Singo naktre xaa chop, sink tugak nak xaa. ⁹ Por ngo nody nii klaa mguiy kwnaa nii pteedy Dios lo xaa.

¹⁰ Lëe tsi lëe xaa ptsiñ chu yu, lëe xpëedscuel xaa kwnabtiits stub xa nak cos ko. ¹¹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Xaa nii xlaa tsiil aan xtsiilña xaa stu kwnaa, tol chuñ xaa lo meñ klo. ¹² O deelñee gaa lëe kwnaa xlaa tsiil par ktsiilña me stu mguiy, wi me chuñ tol.

Lëe Jesús chuuñlay xaa wiñ

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Lëe meñ kuni bla xaa wiñ lo Jesús parñee kxob xaa ña xaa kik xaa wiñ go, per lëe xpëedscuel Jesús bislo kwëntseeb lo meñ nii xtsiñni xaa wiñ. ¹⁴ Tsiñee lëe Jesús kono, lëe xaa blëe aan lëe xaa chëb:

—Kol klaa kiid xaa wiñ lon. Jkady tow, por xcheñ meñ nii nak sinak xaa wiñ nak laañee xñabey Dios. ¹⁵ Nli xñen lo do nii deelñee knilasty meñ xtiits Dios sinak xniladzy tu xaa wiño, sëebty meñ laañee xñabey Dios.

¹⁶ Aan lëe xaa kwteetsy kchësy xaa wiñ go, ni lëe xaa pxob ña xaa kik kchë xaa wiñ go. Singo lëe xaa beeñlay xaa wiñ.

Lëe Jesús xñee lo tu xaa rikw

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Lëe Jesús nol nëz nii kpi, tsiñee lëe tu mguiy ptsiñ wxooñ psoxib kwnabtiits chëb:

—Maestre buen, kwnë dyon pe cos no nii kuñaa parñee jkan tu kyalmbañ nii nitylody.

¹⁸ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—¿Penak nii xñeel nii buenaa? Tugak meñ buen no. Lëe meñ go nak Dios. ¹⁹ Nanloo kchë nii kwnabey Dios: “Kujtyoo, kapyoo stu kwnaa deelñee no tsiiloo, kwandyoo, jkots tiits kizhtyoo meñ, jkëëtiidyoo, psoob xtiits pxoosyoo ni xtiits xñaal.”

²⁰ Lëe mguiy go kwëb chëb:

—Maestre, kchësy ngo noyuuñtsyeyaa destye nii nakaa xaa wiñ.

²¹ Lëe Jesús buy lo xaa aan pkëstyoo xaa xaa. Loxsye ngo lëe Jesús chëb:

—Tu cos chakoo falt: Byey, pto kchësy nii chapoo aan pkady tumi go lo meñ prob tsiin kchilo ndalyre nii kapoo kpa. Tsigo tã aan tënal naa.

²² Lëe styoo mguiy go bikche tsiñee lëe xaa biñ ngo. Mbansye ptee styoo xaa, lëe xaa bi, porñee tir rikw xaa.

²³ Tsigo lëe Jesús buy kyako kwi, aan lëe xaa chëb lo xpëedscuel xaa:

—¡Xaatee ngan sëëb tu rikw laañee xñabey Dios!

²⁴ Ntseeb psee xpëedscuel xaa biñ nii kwnee xaa, per lëe Jesús bikche chëb:

—Xiñ, ¡xaatee ngan sëëb meñ laañee xñabey Dios!

²⁵ Masy ngandy xsyak tu camey te ma xan tu kyeech kuzh. Mastre ngan xsyak tu rikw sëëb xaa laañee xñabey Dios.

²⁶ Tsiñee biñ xaa ngo, mastre psee xaa, aan kwnabtiits lsa xaa lo xcombañer xaa xñee xaa:

—Aan ¿cho telaa lo tol tsigo?

²⁷ Tsigo lëë Jesús buy lo xaa aan lëë Jesús kwëb chëb:

—Chilody telaa meñ nonsy, per lëë Dios kteelaa meñ.

²⁸ Tsigo lëë Pedre bislo kwnee chëb:

—Lëë noo psaan noo kchësy nii chaap noo, aan lëë noo syoop naal lii.

²⁹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii kchësy meñ nii xsaan lidzy, betsy, psyañ, xña, pxosy, o xilyu gaa por naa ni por xtiits Dios nii xteelaa, ³⁰ mismé lo kislyu re skaa meñ go siik tu kyoow nii psaan meñ go sinak yu, betsy, psyañ, xña, xiñ ni xilyu, nikxe con kyalnë. Aan lëë lo stu kislyu lëë meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. ³¹ Per kchësy meñ nii nak meñ klo nina, kyak meñ lultime. Ni ndaly meñ nii nak meñ lultime nina, kyak meñ klo.

Lëew xyon vuelt nii lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Lëë xaa no nëz si xaa Jerusalén, aan lëë Jesús nechsy lo xpëëdscuel. Ksa xpëëdscuel xaa psee, per lëë meñ nii nal xtsyeb. Tsigo lëë Jesús, mguiy nii pxaal Dios, kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel tublad aan lëë xaa bislo bitiits xaa kchë nii ktsyool xaa, chëb xaa:

³³ —Chan do gon lëë no syo Jerusalén laañee lëen jkaa ña maestre ley. Lëë xaa kñab ketyaa ni lëë xaa jko naa ña meñ sit. ³⁴ Lëë xaa kityni naa, lëë xaa kchoo mxeñ naa, lëë xaa kiñ naa ni lëë xaa kuty naa. Per tse nii loxo tson kpudz lëen kpañ.

Lëë Jacob ni Juan xñab tu favor

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Lëe chop xiñ Zebedeo nii lë Jacob ni Juan big lo Jesús aan lëe xaa chëb:

—Maestre, chakladzy noo nii kuñoo tu favor nii kñab noo lool.

³⁶ Lëe Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe cos chakladzy to nii kuñaa?

³⁷ Lëe xaa chëb:

—Bneetsy tiits nii tsiñee lëel sob kñabeyoo, syoob tuu gaa noo tyuxlad kwil, tuu noo nëzli, tuu noo nëzpeg.

³⁸ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Nandy to pe xñab to. ¿Pe mod stedy to kyalnë nii teedyaa nayak, ni pe schobnis to nayak sinak chobnisaa lo xkyalnën ni xkyalkutyaa?

³⁹ Tsigo lëe xaa kwëb chëb xaa:

—Schiloo noo.

Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nli ste do kchë kyalnë nii teedyaa ni schobnis to con kyalnë nii chobnisaa. ⁴⁰ Per nii sob to kwïn nëzli o nëzpeg kaa, lëdy naa xyal knetsyo, sink lëew jkaa meñ nii xyal jkaaw.

⁴¹ Tsiñee lëe stsii xpëedscuel xaa biñ ngo, lëe xaa bislo blëe xaa lo Jacob ni lo Juan. ⁴² Per lëe Jesús kwtsyetsy xaa aan lëe xaa chëb:

—Nan do gon xa chuñ meñ xñabey lo kislyu re. Xsyak xaa nii tir non xaa aan chuuñ xcheñ xaa laañee xñabey xaa. Singo gak xtisy, tir nroob xkyalwnabey xaa. ⁴³ Per lëe lady to gon lëdy singow. Deel no tu xaa nii chakladzy kak non lo do, no nii jkiiñ xaa kchësy lo do. ⁴⁴ Ni deel no tu do nii chakladzy kak tu xaa nii mastre non, no nii jkiiñ xaa kchë lo meñ. ⁴⁵ Porque bijty mguiy nii pxaal Dios parñee kantsi meñ xaa, sink parñee kantsi xaa meñ ni kety xaa parñee telaa ndaly meñ lo xtol.

Lëë Jesús chuuñ kyak Bartimeo

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Lëë xaa ptsiñ kyedzy Jericó. Aan tsiñee lëë Jesús no nëz nii kchoo chu kyedzy ko ksa xpëëdscuel ni tub yox meñ, lëë xiñ Timeo nii lë Bartimeo sob kex chu nëz nii xtyedy siko xñab tumi lo meñ porñee chandy xaa.

⁴⁷ Tsiñee lëë xaa biñ nii lëë Jesús xaa Nazaret sitedy siko, lëë xaa bislo chuptyyë xaa xñee xaa:

—Jesús, lii nii sëëdoo lo xtiy rey David, pkëstyoo naa!

⁴⁸ Ndaly meñ kwëntseeb lo xaa parñee nyoogw chuw xaa, per mastre kwchuptsyë xaa xñee xaa:

—Jesús, lii nii sëëdoo lo xtiy rey David, pkëstyoo naa!

⁴⁹ Tsigo lëë Jesús kwso tse aan lëë xaa chëb:

—Kol kwetsy xaa dyon.

Tsigo lëë meñ kwtsyetsy xaa nii chandy ko, chëb meñ lo xaa:

—Nguiool kwloo styool aan kuso, por lëë xaa xkwetsy lii.

⁵⁰ Lëë xaa nii chandy ko pchon xkaxkem tublad aan lëë xaa kwyas big xaa lo Jesús. ⁵¹ Tsigo lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe cos chakladzyoo nii kuñaa?

Tsigo lëë xaa nii chandy ko chëb:

—Maestre, chakladzyaa kanaa.

⁵² Tsigo lëë Jesús chëb:

—Schilo kyeyoo. Porñee bnildazyoo ngo nii lëël byak.

Wor go kazh lëë xaa nii chandy ko kon, aan lëë xaa kunal Jesús tyub nëz.

11

Lëë Jesús xsyëëb leñ kyedzy Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Tsiñee lëe xaa ptsiñ kex Jerusalén laañee nche kyedzy Betfagé ni kyedzy Betania laañee nyoo sob kiy nii lë Olivos, lëe Jesús pxaal chop xpëedscuel ² chëb xaa lo xaa:

—Kol tsi kyedzy nii nche kexka ske aan tsiñee ktsiñ do, lëe do kan tu burr nii këtuu. Ni tu cho karty sob lady ma. Kol klaa ma aan kol tēni ma. ³ Aan deelñee cho kñabtiits lo do penak xlaa do ma, kol kēb nii naa jkiñ ma. Na kakni gakaa ma.

⁴ Lëe xpëedscuel xaa si, aan tsiñee lëe xaa ptsiñ kyedzy ko, lëe xaa kon nii lëe burr këtuu kex tu chu yu laañee xtye nēz aan lëe xaa blaa ma.

⁵ Aan lëe bla meñ nii nche siko chëb lo xaa:

—¿Pe cos chuñ do? ¿Penak nii xlaa do burr gue?

⁶ Tsgo lëe xaa chëb si chëb Jesús lo xaa. Aan lëe meñ blaa biy xaa ma. ⁷ Tsi lëe xaa ptsiñni ma laañee so Jesús, lëe xaa pxob xab xaa lady ma aan lëe Jesús kwsob lady ma. ⁸ Aan ndaly meñ ptañ xab lo nēz. No gaa meñ pchug xikw yag aan kwleek meño lo nēz.

⁹ Tsgo lëe kchësy meñ nii nech ni meñ nii nal bislo kwchuptsyë xñee:

—¿Skizh Dios! ¿Xaatee buen xaa nii pxaal xaa lo no!

¹⁰ ¿Skizh Dios nii lëe xaa pxaal tu xaa nii kñabey lëe no sinak kwnabey rey David! ¿Kol ktee skizh lo Dios!

¹¹ Singo kwsëeb Jesús leñ kyedzy Jerusalén ni leñ lidzy Dios. Aan loxsye buy xaa kchësy cos nēz re nēz rek, lëe xaa si Betania ksa xaa ksa tsiipchop xpëedscuel xaa porñee lëe tse ptsyel.

Lëe Jesús xtsiibtee yag yegw nii këdy nex

(Mt. 21:18-19)

¹² Lëe byaani lyu lëe xaa bi Betania, aan lëe Jesús kwlaañ. ¹³ Aan sitre so xaa kon xaa tub xan yag yegw nii singootyee no xikw. Aan lëe xaa kukuy dyon pe kë yegw, per këdyo. Xaktyee xiplago singootyee xña porñee lëdy

xtiemp yegw. ¹⁴ Tsigo lëe Jesús kwnee lo yag yegw, chëb xaa:

—Ni tu cho kpikchedre kaw xnexoo.

Aan biñ xpëëdscuel xaa nii kwnee xaa.

Lëe Jesús xlëe lo meñ leñ lidzy Dios

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Loxsye ngo lëe xaa ptsiñ leñ kyedzy Jerusalén. Aan tsiñee lëe Jesús kwsëeb leñ lidzy Dios, lëe xaa bislo kwlii xaa kchësy meñ nii nche kto ni nche si siko. Ptische xaa xmez h meñ nii no ktsëe tumi lo xcombañer, ni ptische xaa xyagxily meñ nii xto palom, ¹⁶ ni blaady xaa nsyëeb meñ nii noy pe cos leñ lidzy Dios. ¹⁷ Aan lëe xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ xñee xaa:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee: “Lidzyaa kak tu laañee kiidnee kchësy meñ lo Dios”, per lëe do byuño lidzy ngbaan.

¹⁸ Lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley biñ nii kwnee Jesús. Ngo nii lëe xaa bislo byub xaa mod par kuty xaa xaa. Nli gaa nii ptsyeb xaa Jesús porñee kon xaa kchësy meñ psee biñ xiwseedy Jesús. ¹⁹ Per tsiñee lëe lyu pkyey lëe Jesús pchoo kyedzy ksa xpëëdscuel.

Lëe yag yegw xpidzy

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Lëe byaani stu lyu silyga, lëe xaa kwte kexka xan yag yegw aan kon xaa nii axte luw pidzy. ²¹ Tsigo lëe Pedre psaladzy nii chëb Jesús lo yag yegw ko aan lëe xaa chëb:

—Maestre, buy gaanoo lëe yag yegw nii ptsiibteel pidzy.

²² Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Kol kniladzy Dios. ²³ Por nli xñen deelñee cho këb lo kiy re: “Bichee nu aan kukyab lo nistoo”, aan xkandy kik xaa, sink xniladzy tyub styoo xaa nii lëe nii xñee xaa kak, tsigo sako. ²⁴ Por ngo lëen xñe lo do nii kchësy nii kñab to

lo Dios, deelñee xnildazy to nii lëew chaple to, lëew kap to. ²⁵⁻²⁶ Aan tsiñee lëe do noyutiitsni Dios, kol knityladzy tol nii ngo xcombañer do lo do parñee ktsily pxosy to nii sob kpaaxtol do.

Xkylawnabey Jesús

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Tsiñee lëe xaa ptsiñ Jerusalén stub, lëe Jesús kwsëeb leñ lidzy Dios, aan lëe xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley, ni bla xaa kol big lo xaa ²⁸ aan lëe xaa kwnabtiits chëb xaa:

—¿Cho bneetsy tiitspey lool par kuuñtsyeyoo kchë nii chuuñtsyeyoo?

²⁹ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Wi gak gaan dyon kñabtiits tu cos lo do. Deelñee snë dow na, tsigo sniyaa cho xtiitspey chuuñtsyeyaa kchë cos re. ³⁰ ¿Cho pxaal Juan dyon biid kchoobnis xaa? ¿Pe Dios ote no chol meñ lo kislyu rew yak? Kol nëw dyon.

³¹ Tsigo lëe xaa go bislo ptilytiits lsa xñee xaa:

—Deelñee tyeesy no nii Dios pxaal xaa, kñë xaa lo no: “¿Penak tsigo bnilasty to nii bluuy xaa?” ³² Lëe deelñee tyeesy no nii chol meñ lo kislyu re pxaal xaa, no nii ktsyeb no meñ, por kchësy meñ xnildazy nii nli xtiits Dios bluuy Juan.

³³ Por ngo lëe xaa chëb lo Jesús:

—Ndondy noow.

Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Per ni naa ngo busy kniydy dyon cho xtiitspey chu-uñtsyeyaa kchësy cos re.

12

Xcuent xaa tsiñ nii tir kok ntseeb

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Lëë Jesús bislo beeñ kseedy meñ nonsyke con cuent xñee xaa:

—Tu xaa name beeñ pni xaa yag uv aan lëew psuugw kwraly xaa, ni lëë xaa kwteeñ tu kyeech par kxii xaa uv tsiin kchoo viñ ni psaa xaa tu laañee klaa sob xaa par kyënap xaaw.

Loxsye ngo lëë xaa kwlootiñ lyu go lo bla xaa nii kuuñ xtsiiño aan lëë xaa si sit. ² Tsiñee lëë xtiemp uv kol, lëë xpixwano pxaal tu xmos siknab nii xyal xaa lo xaa nii beeñ tsiino. ³ Per lëë xaa tsiin psaksi xmos xaa, ptee xaa xcheñ xaa aan lëë xaa psonëz xaa singosy. ⁴ Tsigo lëë xpixwano pxaal stu mos, per xaa gosy kwlë xaa kik xaa ni kwlootsyetsy xaa xaa. ⁵ Pxaalak xaa stu xaa, lëël beetyak xaa xaa. Loxsye ngo lëë xaa pxaal stubla xaa. No cheñ xaa ptee xaa tsiin go, no gaa xaa beety xaa.

⁶ Lëë lultime lëë xaa pxaal yuub xiñ xaa nii mastre xleni xaa nladzy xaa: “Sak mbeñ xaa tsiin xiñganaa.” ⁷ Per lëë xaa tsiin go chëb lo xcombañer: “Lëë xaa re nak nii kyaani kchësy nii chap pxosy. Kol tsoo kuuty no xaa tsiin kako xcheñ no.” ⁸ Lëë xaa kwnaasy xaa, aan lëë xaa beety xaa. Loxsye ngo lëë xaa kukchon xaa tublad chu kwaa nii no yag uv.

⁹ Tsigo lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe në do dyon pe kuñ xpixwan uv? Tsi xaa wo aan kuty xaa xaa tsiin go ktee gaa xaa kwaa go lo stu meñ.

¹⁰ ¿Pe karty nayak klab to xkitsy Dios laañee xñee:

Lëë kyo nii psëeb meñ nii xsaal yu byak tu kyo nii mastre xkiiñ.

¹¹ Lëë Dios beeñtsyey nrri aan xsee no xtyon now?

¹² Tsigo lëë xaa kokladzy nyoy xoo xaa Jesús porñee byeñ xaa nii contre lëë xaa pso Jesús cuent ko. Per como ptsyeb xaa meñ, lëë xaa psaan Jesús aan lëë xaa bi.

*Lëë xaa fariseo chuñ Jesús preb
(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)*

¹³ Loxsye ngo lëë xaa pxaal bla xaa fariseo ni bla xaa nii nak ksa Herodes lo Jesús parñee dyon tsaap nyë Jesús tublan tiits nii nchilo nguëëkiy xaa Jesús. ¹⁴ Lëë xaa kwey chëb xaa:

—Maestre, ndon noo nii nonsyke tiitsli xñeel, xsaldyoo nii xñee meñ porque xseedyoo xa chak meñ. Liisy nli gaa na xluuyoo xa kpañ ñe sinak xñabey Dios. ¿Pe nongual dyon tizh noo lo xtisy Roma ote nongualdyo yak? ¿Pe stizh noo ote tizhty noo yak?

¹⁵ Per lëë Jesús byeñ pe cos tsiin si xaa aan lëë xaa chëb lo xaa:

—¿Penak nii chakladzy to kuñ do naa preb? Kol tēni tu pes lon dyon parñee kanno.

¹⁶ Lëew kuni xaa aan lëë Jesús chëb:

—¿Cho nrii kë loo go ni cho lë kë nu?

Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Lëë xtisy Roma nii lë César kë low.

¹⁷ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol ktee nii nak xcheñ César lo César ni kol ktee gaa nii nak xcheñ Dios lo Dios.

Aan ntseeb psee meñ go biñ nii chëb Jesús.

*Lëë meñ xñabtiits xa nak nii xpañ meñ kuty
(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)*

¹⁸ Tsigo lëë bla xaa saduceo kwey lo Jesús. Lëë xaa saduceo xñee nii nliidy xpañ meñ kuty. Por ngo kunabtiits xaa lo Jesús chëb xaa:

¹⁹ —Maestre, Moisés gon pkëë nii deelñee ktsiilña tu xaapkiy aan klyëedy kety xaa aan ksaandy xaa mëed lo tsiil xaa, no nii ktsiilña betsy xaa kwnaa viud nii psaan xaa parñee kap tsiil betsy xaa nii kuty mëed. ²⁰ Per tu vuelt name tu xaa kadzy betsy nak xaa aan lëë xaa nii nak

xaa kol lo xaa ptsiilña, per lëe xaa kuty aan kopty tsiil xaa mëed. ²¹ Tsigo lëe xaa nii so xitsy xaa ptsiilña kwnaa viud ko, per lëe xaa kutyak aan kopty kwnaa go mëed. Singo gak ptsyool stu xaa. ²² Ksa kadzy xaa ptsiilña, per ni tu xaa psaandy mëed. Lëe byalo wi kwnaa go kuty. ²³ Per lëe nana busy tsiñee lëe xaa kpañ, ¿cho tsiil xaa kak kwnaa go deel ksa kadzy xaa ptsiilña me?

²⁴ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Nandy to pe xñee do, porñee xyuumbeydy to kitsy nii kë xtiits Dios ni xyuumbeydy to xkyalwnabey Dios. ²⁵ Tsiñee lëe meñ kuty kpañ, ni mguiy ni kwnaa gaa ktsiilñady, sink lëe meñ nii kpañ kak sinak angly nii ncheno kpa. ²⁶ Xñee do lëe nii nlidy xpañ meñ kuty. ¿Pe karty nayak klab to xcuent yakitsy nii noyek leñ libre nii pkëe Moisés laañee chëb Dios: “Naa nak xDios pxusykoltoo do Abraham, ni pxusykoltoo do Isaac ni pxusykoltoo do Jacob?” ²⁷ Aan Dios gon nakty xaa xDios meñ kuty, sink xDios meñ nii mbañ nak xaa. Ngo nii xñen nandy to pe xñee do.

*Nii chakladzy Dios kuuñtsyey no
(Mt. 22:34-40)*

²⁸ Wi tu maestre ley nii no lady meñ biñ wtilytiits ko, ni biñ xaa nii ngui kwëb Jesús lo xaa saduceo. Ngo nii lëe xaa kwnabtiits chëb xaa:

—¿Cho nii xñabey Dios dyon kuuñtsyey no mastre non?

²⁹ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Lëe nii xñabey Dios nii mastre non lo kchësyo nak nrii: “Biño meñ Israel, tugak Dios gon nak xDios no, kintre stu Dios. ³⁰ Pkëstyoo xDioosoo tyub styool, tyub xkyalbiniil, ni tyub xkyalcheeño ni tyubña fuersy nii nol.” ³¹ Ni xñabey Dios nii jkëstyool xcombañeroo sinak

nii xkëstyool lii. Porque jkëstyoo no Dios ni jkëstyoo no xcombañer no, nrii mastre non lo Dios.

³² Tsigo lëë maestre ley chëb lo xaa:

—Singow, maestre. Nli xñeel nii tugak Dios no ni kintre stu xaa. ³³ Ni nii jkëstyoo ñe Dios tyub styoo ñe, ni tyub xkyalcheñ ñe, ni tyub fuersy nii no ñe, ni nii jkëstyoo ñe xcombañer ñe sinak lëë ñe, mastre nono que kchë ma nii chek lo pkoog ni kchë nii chiksakon meñ lo Dios.

³⁴ Tsiñee kon Jesús nii ngui no kik maestre ley go, lëë xaa chëb lo xaa:

—Xlyëëdre lëë klaa kñabey Dios lii.

Aan ni tu cho byaxtre tsigo nyabtiits pe stu cos lo Jesús.

¿Cho lo xtiyy sëed Crist?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Lëë Jesús noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios aan lëë xaa kwnabtiits chëb xaa:

—¿Penak dyon nii xñee maestre ley nii lo xtiyy rey David sëed Crist? ³⁶ Per con lëë Kyalbini Ntson cheñ Dios na beëñ knee rey David chëb xaa:

Chëb Dios lo xaa nii xñabey naa:

“Kwsob kwin nëzli axte nii tsitsiñ tse nii lëël kñabey kchë lo meñ nii xlëë lool.”

³⁷ ¿Xa kñabey Crist rey David deelñee lo xtiyy rey David pchoo Crist?

Aan tyub styoo kchësy meñ go pkëëtyag xiwseedy Jesús.

Nii chuuñtsyey maestre ley

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Lo xiwseedy Jesús xñee xaa:

—Kol kap cuent lo maestre ley, por xtsiladzy xaa kakw xaa kchë ladx non ni xtsiladzy xaa jkëëptyux meñ xaa laañee ktsyooltyee meñ xaa lo kiy. ³⁹ Xyub xaa skan leñ ktoo laañee xsyob meñ non ni tsiñee chi xaa tu wagw

xyubpee xaa sob xaa laañee kan meñ xaa. ⁴⁰ Ni xla xaa lidzy kwnaa viud, aan parñee këb meñ nii tir buen xaa xsyo xaa chool xaa tu lay nii xyaldy kaa. Por ngo mastre ksaksi Dios xaa.

Tumi nii kwloo kwnaa viud alcansiy

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Lëë Jesús kwsob laañee sob alcansiy xuy xaa xko meñ tumi leñ alcansiy ni chan xaa xtsiñ meñ rikw nii xko tub yox tumi leñ alcansiy. ⁴² Tsiñee lëë tu kwnaa viud nii tir prob ptsiñ, lëë me kwloo chop centab cobre nii xisy non leñ tu alcansiy. ⁴³ Tsigo lëë Jesús kwtsyetsy xpëëdscuel aan lëë xaa chëb lo xaa:

—Nli xñen lo do nii nroobre tumi nii kwloo kwnaa viud re alcansiy que kchë nii kwloo meñ. ⁴⁴ Porque kchësy meñ xtee tumi nii xkiiñtre lo meñ, per lëë me lo xkyalprob me, lëë me ptee kchësy tumi nii nseñ me.

13

Lëë Jesús xñee nii lëë lidzy Dios nitylo

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Tsiñee lëë Jesús pchoo lidzy Dios, lëë tu xpëëdscuel xaa chëb:

—¡Maestre, buy gaanoo xaatke ngol kchë kyo gue ni xaatke ngui kchë yu gue!

² Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Chanoo kchë yu ngol re lë? Per ni tu kyo kyaandy lady xcombañero. Kchësyo nitylo.

Kyalnë nii tedy meñ

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Loxsye ngo lëë Jesús si kiy nii lë Olivos aan lëë xaa kwsob chex kiy laañee nyoo lidzy Dios. Siko sob xaa tsi lëë Pedre, Jacob, Juan ni Ndresy kwnabtiits tsilaan lo xaa chëb:

⁴—Chakladzy noo nii kñëel loo noo pa wor kak kchë nii kwneel. ¿Ni xa mod kyeen noo nii lëew mer kak?

⁵ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Kol kap cuent parñee ni tu cho jkëëtidy lëe do. ⁶ Por ndaly xaa nii jkiiñ lën kiid aan kñë xaa nii lëe xaa nak Crist, ni skëëti xaa ndaly meñ.

⁷ Tsiñee kon do nii lëe tily chak nëz re nëz rek, ktsyebty to, porque singo no nii kako. Per nitylody kaa kislyu. ⁸ Porque lëe kyedzy ktily lsa ni lëe xaa xñabey ktily lsa. Ni ndaly laañee kni xu ni lëe kpiñ tso. Lëe kchë kyalnë go tsigo kal bislo.

⁹ Ligier kol kak. Por lëe meñ tsikso lëe do lo xaa xñabey ni lëe meñ kiñ lëe do leñ ktoo. Ni lëe do tsinee lo xtisy ni lo rey por naa. Siko lëe do kñee xtitsaa lo xaa. ¹⁰ Por antes nii nitylo kislyu, lëe kchë meñ nii nche lo kislyu kon xtiits Dios nii xteelaa. ¹¹ Ni pe tsinidy kik to nii dyon pe kñee do tsiñee lëe meñ tsini lëe do lo xaa xñabey, sink kol nee nii kñë Dios lo do wor go, porque lëdy to kñee, sink Kyalbini Ntson cheñ Dios kñee. ¹² So tse nii lëe meñ kñabey kety betsy ni so tse nii misme pxosy meñ kñabey kety meñ. Ni so gaa tse nii lëe xaa wiñ kak niladzy pxosy aan lëe xaa kñabey kety xaa. ¹³ Kchësy meñ klëe lo do porñee xsoob to xtitsaa. Per deelñee kxekw to te do kchë lo kyalnë go, stelaa do.

¹⁴ Tsiñee kan do nii lëe nii ntseeb nii xnitylo noyak laañee nody nii kako, tsigo kchësy to nii no do Judea no nii kxooñ do tsëp to kiy. (Deel xlab to nrii, kol ktee nii kyeen dow.) ¹⁵ Ni deelñee so do kik lidzy to tse go, kyejty to par pe kwii do. ¹⁶ Ni deelñee nche do tañ, kpikchedy to par tsikxi do xab to. ¹⁷ ¿Brob kchë kwnaa nii nak xiñ tse go o kwnaa nii xkadzy kaa xiñ! ¹⁸ Kol nab lo Dios nii kakty kchësy nrii mëe nii chak nal. ¹⁹ Porque tse go lëe meñ tedy kyalnë dox nii karty te meñ destye nii kwleek Dios

kislyu, ni kpikchedre gaa kan meñ kyalnë dox ko loxsye tedyo. ²⁰ Aan deelñee kuuñ ktopty Dios tiemp ko, ni tu cho telaady. Per lëew kuuñ ktop xaa porñee xkëstyoo xaa meñ nii kwle xaa.

²¹ 'Deelñee cho kñë lo do tse go: “Kol kuy gaanoo, lëe Crist so nu”, o “Lëe gaa xaa so ske”, knilasty tow. ²² Por ndaly kchë xaa wnee xuuy nii kiid kñë lo do nii lëe xaa nak Crist, ni kñë xaa nii lëe xaa sëedni xtiits Dios, ni suuñtsyey xaa milagre ni kyalntson parñee jkëeti xaa meñ nii kwlel Dios deelñee steedyo tiits. ²³ Per lëe do ligier kol kak, por lëen niyle lo do kchë nii kak.

Lëe mguiy nii pxaal Dios kpikche

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ 'Tsi lëe kchë kyalnë dox ko lox tedy, lëe lo ngbidz jkyey, ni lëe mëe kyuuy, ²⁵ ni lëe mëly kchingaa leñ kpaal ni lëe kchë nii no leñ kpaal kni.

²⁶ Chëbak Jesús:

—Naa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios, lëe meñ kan kchukën lo xkey con tu kyalwnabeyaa ni tu kyalntsonaa. ²⁷ Lëen kxal xanglyaa tsiktop kchësy meñ nii kwlelaa tyubñaa lo kislyu.

²⁸ 'Kol kseedy xcuent yag yegw: Tsiñee lëe xikwo xkë peñ, aan lëe xiplago xchukë, xyeñ do nii lëe xtiemp kyo sëed yob. ²⁹ Singo gak tsiñee kan do nii lëe kchë cos re noyak, syeñ do nii lëen mer kyely. ³⁰ Ni xñen lo do nii antes nii tedy kchë meñ nii no natiemp lëe kchë cos re kak. ³¹ Stedy kpaal ni stedy kislyu, per lëe xtitsaa tejtyo.

³² 'Per lëe tse nii kako ni wor ni tu cho nandyo, ni angly nii ncheno kpaal. Ni naa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios nandyo. Xaktyee Tat Tios nano.

³³ 'Ligier kol kwe ni kol kwena por nandy to pa wor tsitsib tse go. ³⁴ Nak kchë nril sinak tu xaa nii no nëz tsi tu tañ sit, aan antes nii kchoo xaa lëe xaa xsaan tsiñ nii

kuñ catu xmos xaa, ni lëë xaa xso tu xaa nii kyënap chu puert. ³⁵ Singo tsigo busy, kol kwena, porque nandy to pa wor klañ xpixwan yu, deelñee xkyeysye lyuw, o wrol gaa kyoolo, o worñee gaa xpetsy nguidy kolo o xyeñsye kaa taño. ³⁶ Toontlaa kolpsye klañ xaa aan jkaa do lo mgaal. ³⁷ Nii xñe gakaa lo do xñen lo kchësya meñ: Kol kwena.

14

Lëë xaa xñabey xyub xa jkaa Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Schop kpidz chak falt kak paskw. Lo lni go chaw meñ Israel kyaxtily nii xkyëdy levadur. Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë maestre ley bislo xyub mod dyon xa kñaasy xaa Jesús par kuty xaa xaa. ² Per lëë gak xaa xñee:

—Kñaasty no xaa na lni parñee kak nxoldy meñ.

Lëë tu kwnaa xkyëëb aceit lo kik Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Lëë Jesús kwey Betania lidzy Simoñ nii kwlañ kyalkits nii lë lepra. Lëë xaa sob lo mezh noyaw xaa tsiñee lëë tu kwnaa ptsiñ noy tu bot. Kaktsësyo tub clasy aceit nii xlyaa nex. Tir nyazh non clasy aceit ko. Lëë me pxaly bot ko aan lëë me kwtëëb aceit nii xlyaa nex ko lo kik Jesús. ⁴ Per no bla xaa nii nche siko blëë aan xñee xaa lo xcombañer xaa:

—¿Penak lika kwxiñ aceit nii xlyaa nex re? ⁵ Nchilopee ndyow mansye tson kyoow denario par kak meñ prob yudar.

Aan blëë xaa lo kwnaa go.

⁶ Per lëë Jesús chëb:

—Kol ksaan me. ¿Penak chisyedy to me? Buen beeñ me. ⁷ Por tugak gon kan do meñ prob, aan schiloo gaa kuñ do meñ prob yudar tsiñee klyaño styoo do, per naa gon lëdy tugak tson lady to. ⁸ Lëë kwnaa re beeñtsyey nii pchilootyee lo me. Lëë me kwtëëb aceit nii xlyaa nex re

ladyaa parñee tsel xixkwaa xcuerpaa tse nii lëen jkyeetsy.
⁹ Nli xñen lo do nii kchë laañee kluuy meñ xtiits Dios nii xteelaa tyub lo kislyu, lëe meñ kutiits nii beeñtsyey kwnaa re parñee ksaladzy meñ me.

Lëe Judas xyub xa jkaa Jesús ña xaa xñabey

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Lëe tu xpëedscuel Jesús nii pcholë Judas Iscariote kunee lo xaa nii xñabey lo pxosy parñee këb xaa dyon xa jkaa Jesús. ¹¹ Tsiñee lëew biñ xaa xñabey, per nli busy ble xaa, aan lëe xaa chëb nii stee xaa tumi lo Judas. Tsigo lëe Judas bislo byub dyon xa jkaa Jesús lo xaa xñabey.

Lëe Jesús chaw xtsee ksa xpëedscuel

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

¹² Tse nii chislo lni nii chaw meñ Israel kyaxtily nii xkyedy levadur, ni tse nii chuty meñ mëkwxiiily nii ktyaaw paskw, lëe xpëedscuel Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pa chakladzyoo nii kyokuuñloo noo nii tyaaw xtsee no na paskw?

¹³ Tsigo lëe Jesús pxaal chop xpëedscuel chëb xaa:

—Kol tsi leñ kyedzy. Siko lëe do kan tu xaa nii noy tub che nis. Kol tsinal xaa, ¹⁴ aan laañee sëeb xaa, kol këb lo xpixwan yu: “Lëe maestre xñabtiits: ¿Pa sob yu laañee kaw xtseen na paskw ksa xpëedscuelaa?” ¹⁵ Lëe xaa kluuy tu yu ngol nii sob kik lidzy xaa, xixkwaalew. Siko kol kuuñlo nii tyaaw xtsee no.

¹⁶ Lëe xpëedscuel xaa si. Tsiñee lëe xaa ptsiñ leñ kyedzy, lëe xaa kon xaa go sinak nii chëebpee Jesús, aan lëe xaa bislo beeñlo xaa nii kaw xtsee xaa paskw.

¹⁷ Tsiñee lëe lyu pkyey lëe Jesús ptsiñ leñ yu go ksa xpëedscuel xaa. ¹⁸ Lëe xaa nche sob lo mezh kayaw xaa, tsiñee lëe Jesús chëb:

—Xyeñpaa nii misme tu do jko naa ña xaa xñabey.

¹⁹ Tsigo mban ptee styoo ksa xpëedscuel Jesús aan lëe xaa bislo tuga xaa xñabtiits xñee xaa:

—¿Pe lëdy naaw?

²⁰ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Tu xaa nii no lady ksa tsiipchop tow. Lëe xaa noyaw leñ tu kyonaa. ²¹ Naa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios, lëe meñ kuty naa ni lëen teedy kaa kchë nii no teedyaa sinak nii këpeew leñ kitsy nii kë xtiits Dios. Per ¡brob xaa nii jko naa ña xaa xñabey! Masy buen nyi xaa nyaldy xaa.

²² Aan mentre lëe xaa ncheyaw, lëe Jesús kwseñ kyax-tily, aan loxsye pteedy xaa skizh lo Dios, lëew beeñ grol xaa aan lëew pteedy xaa lo xpëedscuel xaa chëb xaa:

—Kol kawo, xcuerpno.

²³ Ni lëe xaa kwseñ tu vas nii no viñ, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëew ptee xaa kow xpëedscuel xaa. ²⁴ Tsigo lëe xaa chëb:

—Tu cheñaa nrii kow do. Lëew kxee parñee kak nyoo nii xkëstyoon lëe do ni xkëstyoon kchësy meñ. ²⁵ Nli xñen lo do nii kidraa viñ axte ktsiñ tse nii kin viñ kub kpaalaañee sob Dios.

*Lëe Pedre xñee nii ksaandy xaa Jesús
(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)*

²⁶ Loxsye biily xaa lëe xaa si kiy nii lë Olivos. ²⁷ Siko lëe Jesús chëb:

—Kchësy to ksaan naa. Sinrii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios: “Lëen kuty meñ nii xkyënap mëkwxiily, aan lëe ma kchoots klyaal.” ²⁸ Per tsiñee lëen kpañ, klool ka Galilea lo do.

²⁹ Tsigo lëe Pedre chëb:

—Nikxe kchësy xcombañeraa ksaan lii, per naa ksandyaa lii.

³⁰ Per lëe Jesús kwëb chëb:

—Nli xñen lool nii na kyool kazh, antes nii jkwetsy nguidy kol chop vuilt, lëel këb nii xyuumbeydyoo naa.

³¹ Per lëe Pedre tugak kwnee:

—Nikxe ketynin lii, këbtyaa nii xyuumbeydyaa lii.

Aan ksa xpëedscuel xaa kwnee singo.

Lëe Jesús chutiitsni Dios Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Loxsy ngo lëe xaa ptsiñ tu laañee lë Getsemaní, aan lëe Jesús chëb lo xpëedscuel:

—Kol sob nu mentre lëen kakutiitsni Dios.

³³ Lëe xaa sini Pedre, Jacob ni Juan, aan lëe xaa bislo pteenë xaa ni mban kok xaa, ³⁴ ni lëe xaa chëb:

—Mban xtee kyalkuty styoon. Kol kwës nu dyon aan kol kwena.

³⁵ Tsigo lëe Jesús si par kaan xisy wiñ, lëe xaa kot ndooslo lo lyu, aan lëe xaa kwnab lo Dios nii xaatsye ntsiñdy kyalnë go, ³⁶ xñee xaa:

—Tat Tios, par lool kchësyo xchilo. Pteelaa naa lo kyalnë re. Per kuuñtsyeydyoo nii chakladzyaa, sink nii chakladzyoo.

³⁷ Tsi lëe xaa bikche lëe ksa tson xpëedscuel xaa nii kuni xaa nche nixyesy. Ngo nii lëe xaa chëb lo Pedre:

—Simoñ, ¿nixyesyoo lë? ¿Pchilody nawen siquier xisy wiñ nsyob naal? ³⁸ Kol kaa na ni kol kutiitsni Dios parñee jkaaldy xaatox to. Ndaan no styoo do, per lëe lady to mban now.

³⁹ Lëe xaa si stub, aan lëe xaa bitiitsni Dios. Misme tiits nii kwnee gak xaa klo kwnee xaa stub. ⁴⁰ Tsiñee lëe xaa bikche, lëe xpëedscuel xaa nche nixyesyak, porñee lika xtiib lo xaa lo mgaan. Aan nandy xaa pe këb xaa. ⁴¹ Lëe xaa kwey stub. Lëew byoon gaa vuilt. Lëe xaa chëb:

—¿Pe bii nche nixyesy to nawen ni nche kxiladzy to? Lëew na, lëe wor kutsiñ nii lëe mguiy nii pxaal Dios jkaa

ña meñ ngoptol. ⁴² Kol tische, kol tsoo, por lëe xaa nii jko naa ña xaa xñabey sëed kexle.

Lëe meñ xñaasy Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Lëe Jesús bii nonee tsiñee lëe Judas, tu xaa nii wi kwyo lady xpëedscuel xaa, ptsiñni tubtsoon meñ nii noy spad ni yag. Lëe meñ nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley, ni meñ kol pxaal kchësy meñ go. ⁴⁴ Lëe Judas chëb kazh lo meñ go:

—Xaa nii nagon kawaa tu pxit kwesy, xaa gow. Kol naasy xaa aan kol koy xaa. Klaady to xaa.

⁴⁵ Singo big xaa lo Jesús chëb xaa:

—Maestre.

Ptee gaa xaa tu pxit kwesy Jesús. ⁴⁶ Tsigo lëe meñ kwnaasy Jesús aan lëe meñ bij xaa.

⁴⁷ Per lëe tu xaa nii so siko kwlii xispad aan lëe xaa pchug tyag tu xmos xaa nii xñabey lo pxosy. ⁴⁸ Tsigo lëe Jesús kwnabtiits lo meñ chëb:

—¿Penak nii sëednaasy to naa con spad ni con yag, sinak nawen nyakaa tu ngbaan? ⁴⁹ Ksatyee tse kwson lady to leñ lidzy Dios beeñ ksedyaa meñ, aan kwnaasty to naa. Per lëe kchësy nrii chak parñee teedyaa nii kë leñ xkitsy Dios.

⁵⁰ Tsigo so gak Jesús. Lëe xpëedscuel xaa pxooñ.

⁵¹ Per lëe tu xaa yeeñ sinal, mbixsyee xaa tublë ladx, aan lëe meñ kokladzy nyaasy meñ xaa, ⁵² per lëe xaa blaa ladx ko aan lëe xaa pxooñ nëb kidy xaa.

Lëe Jesús so lo xaa xñabey

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Tsiñee lëe meñ ptsiñni Jesús lo xaa nii mastre non lo pxosy, lëe kchë xaa nii xñabey lo pxosy, ni xaa kol ni maestre ley ptyop. ⁵⁴ Ni nikxe gaa sit sit kunal Pedre, per lëe xaa ptsiñ axte lo xley xaa nii mastre non lo pxosy, aan

lëe xaa kwsob xtsëe xaa chu ki ksa xaa xaa nii xkyënap lidzy Dios.

⁵⁵ Lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni kchë xaa non xyub dyon pe jkëëkiy xaa Jesús parñee kñab xaa kety Jesús. Per ptsyoldy xaa pe nguëëkiy xaa xaa. ⁵⁶ Porque nikxe ndaly meñ pkots tiits kizh xaa, per xaal xaal kwnee cad meñ. ⁵⁷ No meñ kuso pkëëkiy xaa cos nii nлды kwnee xaa, xñee meñ:

⁵⁸ —Ptsyon noo kwnee xaa nii lëe xaa knitylo lidzy Dios nii psaa meñ lo kislyu re aan tsonak kpidz me lëe xaa ksaalo stu nii ksaady meñ lo kislyu re.

⁵⁹ Per ni tu meñ nii kwnee së lidy xtiits.

⁶⁰ Tsigo lëe xaa nii mastre non lo pxosy kwso groltyee lady meñ aan lëe xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Penak nii xñeedyoo? ¿Pe nli kchë nii xkëëkiy meñ re lii?

⁶¹ Per kwneedy Jesús. Tsesy kwso xaa. Ni tu pe chëbty xaa. Tsigo lëe xaa nii mastre non lo pxosy bikche kwnabtiits stub chëb:

—¿Pe nli nii lii nak Crist, mguiy nii no kxaal Dios?

⁶² Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nliw, naa nak mguiy nii pxaal Dios. Ni sanak to lëen sob kwi Dios nëzli, ni tsiñee lëen kchukë lo xkey kyelyaa lo kislyu re stub.

⁶³ Tsiñee lëe xaa nii mastre non lo pxosy biñ ngo, lëe xaa pchos xab xaa porñee singootyee blëe xaa aan lëe xaa chëb:

—¿Pa jkiiñre gaa no meñ nii jkëëkiy xaa? ⁶⁴ Lëe do gon biñ xaatee ntseeb kchë tiits nii kwnee xaa. ¿Pe në do dyon xa kak xaa?

Tsigo kchësy meñ chëb no nii kety xaa.

⁶⁵ Wor go kash lëe meñ bislo pchoo mxeñ xaa, ni lëe meñ ptse lo xaa, aan loxsye xtee meñ cheñ xaa, xñee meñ:

—¿Kwnë dyon cho kwtiñ lii!

Ni lëe xaa nii xkyënap leñ lidzy Dios byaasy lo xaa.

Lëe Pedre xñee nii xyuumbeydy xaa Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Lëe Pedre so lo ley tsiñee lëe tu kwnaa nii xkyë xtsiiñ xaa nii mastre non lo pxosy kwtedy. ⁶⁷ Aan tsi lëe me kon nii lëe Pedre no ktsëe chu ki, lëe me buy lo xaa aan lëe me chëb:

—Wil lë kwënal Jesús meñ Nazaret.

⁶⁸ Tsigo lëe Pedre chëb:

—Lëdyo, xyuumbeydyaa meñ go ni nandyaa pe cos xñeel.

Aan lëe xaa pchoo ley laañee xsyëëb meñ. Tsigo lëe tu nguidy kol pkwetsy. ⁶⁹ Lëe kwnaa go buy lo Pedre stub aan lëe me bislo bitiits mew lo meñ xñee me:

—Wi meñ gue nak ksa Jesús.

⁷⁰ Per lëe xaa bikche gak chëb xaa lëdyo. Kok xtsedyako lëe meñ nii nche siko chëb lo Pedre stub:

—Nli gaa na wil lë nak ksa Jesús, porque xaa Galilea nakoo.

⁷¹ Tsigo lëe Pedre bislo xkon Dios xñee:

—Xyuumbeydyaa xaa gue. Nandyaa cho xñee do.

⁷² Aan wor go kazh lëew pchop vuilt nii lëe nguidy kol no jkwetsy, lëe Pedre gaa psaladzy nii chëb Jesús lo xaa: “Antes nii jkwetsy nguidy kol chop vuilt, lëel këb nii xyuumbeydyoo naa tson vuilt.” Ngo nii lëe xaa bislo biiñ xaa.

15

Lëe Jesús so lo Pilat

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Tsiñee lëe lyu byaani lëe xaa nii xñabey lo pxosy, ni xaa kol, ni maestre ley ni kchësy xaa non ptyop. Lëe xaa pxituu Jesús aan lëe xaa kuni xaa lo Pilat. ² Lëe Pilat kwnabtiits lo Jesús chëb:

—¿Pe lii nak xrey meñ Israel?

—Lii në nii naaw —chëb Jesús.

³ Ndaly nii pkëëkiy xaa nii xñabey lo pxosy xaa. ⁴ Lëë Pilat bikche kwnabtiits lo xaa chëb:

—¿Penak nii xñeedyoo? Buy gaanoo blaktre nii xkëëkiy kchë xaa gue lii.

⁵ Per ni tu pe kwneedy Jesús. Tsi kon Pilat ngo, ntseeb psee styoo xaa.

Lëë Jesús no skiib par kety xaa

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Mer lni xlaa Pilat tu xaa nii no skiib, tu xaa nii kñab meñ kyedzy. ⁷ Lëëtyee leñ tse go lëë tu xaa nii lë Barrabás no skiib ksa stubla xaa ntseeb porñee kukyeety xaa meñ worñee ptilyni xaa xaa xñabey. ⁸ Lëë meñ kunab lo Pilat nii klaa xaa tu xaa nii no skiib sinak nii chuuñtsyey xaa cad iz. ⁹ Tsigo lëë Pilat kwëb chëb:

—¿Pe chakladzy to nii klaan xrey meñ Israel?

¹⁰ Porñee byeñ xaa nii por kyalmbidy kwnaasy xaa nii xñabey lo pxosy Jesús. ¹¹ Per lëë xaa nii xñabey lo pxosy pkiily meñ parñee kñab meñ laa Barrabás. ¹² Lëë Pilat kwnabtiits chëb:

—¿Xa kuñaa xaa nii xñee do xrey meñ Israel tsigo?

¹³ Tsigo kchësy meñ kwchuptsyë xñee:

—¿Pkëë xaa lo crusy!

¹⁴ Tsigo lëë Pilat chëb:

—¿Per pe cos nak xtol xaa?

Per lëë meñ bikche kwchuptsyë stub xñee:

—¿Pkëë xaa lo crusy!

¹⁵ Tsigo lëë Pilat, como kokladzy xaa nyaan buen xaa lo meñ, lëë xaa blaa Barrabás. Aan loxsye kwñabey xaa ptee meñ cheñ Jesús, lëë xaa kwloo xaa ña meñ nii jkëë xaa lo crusy.

¹⁶ Lëë bla soldad kuni Jesús chu yulyey aan siko lëë kchë soldad ptyop. ¹⁷ Lëë xaa pkakw Jesús tu ladx nixñë yë ni lëë xaa psoob tu coron kitsy kik xaa. ¹⁸ Loxsye ngo lëë xaa bislo kwchuptsyë xaa xñee xaa:

—¡Byinayk xrey meñ Israel!

¹⁹ Ni pxob soldad yag kik Jesús, ni pchoo mxeñ soldad xaa, ni psoxib xaa lo Jesús sinak nii xsoxib meñ lo tu xaa non. ²⁰ Loxsye kwtsityni xaa Jesús, lëë xaa kwlii ladx nixñë yë go lady xaa aan lëë xaa pkakw xaa mer xab xaa. Tsigo lëë xaa sini xaa par jkëë xaa xaa lo crusy.

Lëë soldad xkëë Jesús lo crusy

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Lëë tu xaa kyedzy Cirene nii lë Simoñ bikche tañ. Alejandro ni Rufo nak xiñ xaa. Aan tsiñee lëë xaa kwtedy kexka laañee nche meñ, lëë soldad pkoy xoo xaa xicrusy Jesús.

²² Lëë xaa kuni Jesús tu laañee lë Gólgota. (Lëë tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee no tsit kik meñ kuty.) ²³ Siko lëë xaa pteedy viñ nii nots tub clasy kizh nii lë mirra lo Jesús, per kowdy Jesús. ²⁴ Loxsye ngo lëë xaa pkëë xaa lo crusy. Ni lëë soldad kwloo xab Jesús rif parñee dyon pe cos kchal catu xaa.

²⁵ Las nueve nak sily nii pkëë xaa Jesús lo crusy. ²⁶ Pkëë xaa blalan tiits kik xicrusy Jesús laañee xñee penak kë xaa lo crusy, xñeew sinrii: “Xrey meñ Israel.” ²⁷ Wi chop ngbaan kwë ksa xaa lo crusy, tu xaa nözli, stu xaa nözpeg.

²⁸ Pkab Jesús lady meñ mal sinak nii këpeew leñ kitsy nii kë xtiits Dios.

²⁹ Kchësy meñ nii xtyedy laañee kë Jesús lo crusy xkotsyetsy ni xtsiyy kik xñee:

—¿Pe chanlo na?, lii nii xchonoo lidzy Dios aan tsonak kpidz lëëw tse xsoblil stub. ³⁰ Pteelaa lii ni byety lo crusy.

³¹ Singo gak kwtsityni xaa nii xñabey lo pxosy xaa ni maestre ley xñee xaa:

—Pteelaa xaa stu meñ, per chilody kteelaa xaa lëë xaa.

³² No nii kyety xaly Crist ke lo crusy nina kazh parñee kniladzy no nii nli lëë xaa nak xrey meñ Israel.

Aan axte wi chop ngbaan nii kwë kwi xaa lo crusy kwlootsyetsy xaa.

Xkyalkuty Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Tsiñee lëë xwe ngbidz kol lëë kislyu pkyey aan lëëw byaani axte las tres wor wtse. ³⁴ Aan misme wor go lëë Jesús kwchuptsyë xñee xaa:

—Eloi, Eloi, ¿lema sabactani? (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Tat Tios, Tat Tios, ¿penak nii psaanoo naa?)

³⁵ Lëë bla xaa nii nche siko biñ nii kwnee Jesús aan lëë xaa chëb:

—Kol kon gaa, profet Elías xkwetsy xaa.

³⁶ Tsigo lëë tu xaa nii so siko lëënlëdy kujkadz tublë sponj lo viñ la. Lëëw psoob xaa lo tublë punt yag aan lëëw ptsig xaa lo Jesús parñee nyi Jesúso, xñee xaa:

—Kol ksaan xaa dyon pe siid klity Elías xaa lo crusy.

³⁷ Per lëë Jesús kwchuptsyë nguiedzy aan lëë xaa kuty.

³⁸ Ni lëë ladx nii kë leñ lidzy Dios pchos nsoli. ³⁹ Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo kchë soldad nii nche siko kon xa kuty Jesús, lëë xaa chëb:

—Nli nii Xiñ Dios nak mguiy re.

⁴⁰ Wi bla kwnaa nche sit xuy. Lady kchë kwnaa go no María Magdalena, ni Salomé, ni Mariy. Xiñ Mariy nak Jacob xaa nii nak xaa nyab ni José. ⁴¹ Lëë ksa kwnaa re beeñ xyudar Jesús worñee kwyo xaa nëz Galilea. Ni ndaly re kchë kwnaa nii ptsiñ Jerusalén ksa Jesús nche siko.

*Lëë Jesús xkyeetsy**(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)*

⁴² Tsiñee lëë tse go ptsye lëë meñ no wxixkwaa par tse nii xiladzy meñ lo tsiñ. ⁴³ Lëë José xaa kyedzy Arimatea kwloo valor lo aan lëë xaa kunab xcuerp Jesús lo Pilat. Wi xaa nak tu xaa non Israel, ni wi gaa xaa këmbës nii lëë Dios kñabey. ⁴⁴ Ntseeb psee Pilat biñ xaa nii lëë Jesús tse lox kuty. Lëë xaa kwtsyetsy xaa nii xñabey lo soldad parñee kñabtiits xaa dyon pe nliw. ⁴⁵ Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo soldad chëb nii nliw, lëë Pilat ptee tiitspey tsiklity José xcuerp Jesús lo crusy. ⁴⁶ Tsigo lëë José kusi tublë ladx rusy, lëë xaa blity xcuerp Jesús lo crusy aan lëëw pchal xaa ladx ko. Loxsyen ngo lëë xaa kujkeetsy Jesús leñ tu paa nii ndeeñ lo kyo. Ptse gaa xaa chu paa con tu kyo. ⁴⁷ Aan lëë María Magdalena ni Mariy xña José kon pa pkyeetsy Jesús.

16*Lëë Jesús xpañ**(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)*

¹ Tsiñee lëë tse nii chak wxiladzy kwtedy, lëë María Magdalena, ni Mariy xña Jacob, ni Salomé kwxii aceit nii xlyaa nex par tsilo mew lady Jesús. ² Lëë byaani lyu silyga, xlyañ lik ngbidz, lëë me tse ptsiñ chu paa. ³ Xñeesy me lo xcombañer me:

—¿Cho lë nii kob kyo nii xoob chu paa na?

⁴ Per tsi lëë me buy, kon me nii xoobtre kyo nii ntse chu paa xlugaro. ⁵ Tsiñee lëë me kwsëeb leñ paa, lëë me kon tu xaa xab rusy nii sob nëzli, aan lëë me ptsyeb ksa me.

⁶ Per lëë xaa xab rusy ko chëb lo me:

—Ktsyebty to. Nanaa nii lëë do xyub Jesús Nazaret, xaa nii kwë lo crusy. Per lëë xaa pañ, kindy xaa. Kol kuy gaanoo nu pxoob xaa. ⁷ Kol kyey aan kol këb lo xpëëdscuel

me, per yuub lo Pedre kol këb nii lëë Jesús tse si Galilea. Siko lëë xpëëdscuel me kan me sinak nii chëëbpee me.

⁸ Tsigo lëë kwnaa go bi wxooñ chu paa xisy me lo tseb. Aan ni tu pe chëbty me, porñee tir ptsyeb me.

Lëë Jesús xyaklo lo María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

⁹ Loxsye pañ Jesús tse tminkw sily, lëë xaa byaklo klo lo María Magdalena. Leñ styoo kwnaa go kwlii xaa kadzy kyalbini mal penaadle. ¹⁰ Lëë me kuni tiits lo kchë meñ nii kwënal Jesús. Mbansye ncheyoon kchë meñ go. ¹¹ Tsiñee lëë meñ go biñ nii lëë Jesús mbañ, ni biñ meñ go nii lëë Mariy kon xaa, bnilasty meñ gow.

Lëë Jesús xyaklo lo chop xpëëdscuel xaa

(Lc. 24:13-35)

¹² Loxsye ngo lëë Jesús byaklo lo stu mod lo chop xpëëdscuel xaa nii no nëz si tañ. ¹³ Lëë chop xaa go kukni tiits lo stubla xpëëdscuel xaa, per bnilastyak xaaw.

Lëë Jesús xyaklo lo ksa tsiiptub xpëëdscuel

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Loxsye ngo lëë Jesús byaklo lo ksa tsiiptub xpëëdscuel. Lëëtyee lëë xpëëdscuel xaa nche sob lo mezh kayaw. Kwëntseeb Jesús lo xaa porñee singootyee nguiedzy styoo xaa ni porñee bnilasty xaa xtiits meñ nii chëb nii lëë Jesús pañ. ¹⁵ Ni chëb xaa:

—Kol tsi tyub lo kislyu aan kol kluuy xtiits Dios nii xteelaa kchësy lo meñ. ¹⁶ Kchë meñ nii kniladzy xtiits Dios ni chobnis telaa lo xtol, per lëë meñ nii knilasty xtiits Dios, lëë meñ go nitylo lo xtol. ¹⁷ Kyalntson re kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Dios: Con xtitsaa kwii meñ kyalbini mal ni kñee meñ stu tiits kub, ¹⁸ ni nikxe gaa señ meñ go mëël ni ki meñ go ngwaan, pe kakty meñ go. Ni tsi lëë meñ go kxob ña lady meñ xsyaknë, lëë meñ xsyaknë kyak.

Lëë Jesús xyëp kpaa

(Lc. 24:50-53)

¹⁹Loxsye kwnee Jesús lëë xaa byëp kpaa aan lëë xaa kw-sob kwi Dios nëzli par kñabey xaa. ²⁰Tsigo lëë xpëëdscuel xaa pchoo xluuy xaa xtiits Dios laañee xtsiiñtyee xaa. Lëë Jesús beeñ xaa yudar. Ptee Jesús tiitspey beeñsyey xaa kyalntson parñee kak nyoo nii nli xtiits Dios xluuy xaa.

**Tiits nii xnee kyalmbañ; El Nuevo Testamento en el
zapoteco de Quioquitani**
**New Testament in Zapotec, Quioquitani-Quierí (MX:ztq:Zapotec,
Quioquitani-Quierí)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Quioquitani-Quierí

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Quioquitani-Quierí

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Oct 2021 from source files dated 19 Nov 2020

b875d83b-1345-50dd-9fb2-879c17bf285a